
447
G
89

G. A. BREDEROOS

Over-gesette

LVCELLE.

Op het woort:

SCHYN BEDRIECHT.

TOT ROTTERDAM,
By Pieter van Waesbergen Boeckverkooper,
Anno 1622.

Toe eygeningh,

Aende

Eerbaare, Kunst-Rijcke

TESSEL-SCHA ROEMERS D[ter].

ONDER de gebreken der Redelijcke Schepselen en bevind ick ter werreldt geen onmenschelijcker, dan de Ondanckbaarheydt: Want dese Beestighe onbekentenisse, vertoorent menichmaal GOD en de goede Persoonen; waar op de Wijsheydt der voriger Eeuwen, de sulcke wel ten rechte straft en doet met dit Rijmpje:

Hy is niet waardt dat hy Broot eet,
Die Oude Deuchden licht vergeet.

Nu dan waarde Ioffrouw, om u de gedachtenisse der bewesene goeddadicheden te toonen, mitsgaders om my van dese Vloeck en Laster te ontledighen en te vrijen, heb ick langen tijdt gelegentheyt gesocht; dan doch mijn nydige Fortuyn is so karigh gheweest, in my te begiftigen met middelen om u te verghelden de beleefde Ionsten, kunstighe handt-reyckingen, en behulpsaamheden, datse my niet anders heeft ghelaten, als dit BLY en TRUER-SPELLETIE, het welcke by my nuwelinx uyt de Fransche Prose, in Neder-duytschen Ryme ghestelt, en by de Outste Kamer van mijn Vaderlijcke Stadt AMSTELREDAM gespeelt is, Hoe wel of qualijck dat dit gevoecht en ghevolcht is, laat ick spreken der ghener, wiens Harsenen gesuyvert en rijck van oordeel zijn: en dien, diens harten minst met verwaantheyt en neus-wijsheyt zijn beseten. Voor my salt loons genoech zijn, sõ ic maar weynige, ende Verstandige mach behagen: en dat ick so gheluckich mach werden, dat ghy dese mijne vriendelijcke (maar doch geringe) Vereeringe int goede an-nemen, ende des Gevers vrymoedicheyt ten besten duyden wilt. V selven vry versekert, dat de Grootheyt van mijn Gunst, gheen goede wille om u meerder dienst te doen en mangelt: maar dattet my alleenlijck schort aan vermoghen van bequamicheyden daar toe noodich.

Wilt dan Minnelijcke MAACHT, dit lieve Minne-Spel eens overstralen, met die blinckende Starren die inden Hemel van u Voor-hooft staan en tintellen. En ghebiedt de Luyt-slagher van u lieffelijcke mont, mijn harde woorden wat te matighen en versachten: soo sal ick u mijn leven lang danck weten. Gelijck ick van harten doe, overmits het u belieft heeft dit selvige Spel met u waardicheydt te vercieren, en de sit-stede met V. E. teghenwoordicheyt te vereerlijcken, ons verlenende een soo aandachtige en nechtigen gehoor, dat de beroerelijcke redenen, door yemant bewegelijck uytgesproken, ter nyverer siele inne braken, sulcx dat de weer-

slach

ſlach vande wint der droever woorden, ten blyen oogen met ſulvere Paarlen uytborſten. O goedicheydt des Geeſtes! O krachtich na-bedencken der menſchelijcker quellinghen! het medelijen van u Even-naaſten, track oogh-ſchynelijck door ſinnen en zenen. Wederom, by wylen mengelde de grillicheyt der boerterijen, dat koſtelijcke en Koninglijcke Purper, onder 'tLeli-witte vel van u Maachdelijcke wanghen, Kort om, het hooghdraghende ghelaat uws volmaackten Aanſchijns, verwiſſelde ſich na de verſcheydenheden der dinghen. O waardige opmerckentheyt! waarlijck ick ſie, ſo lief, daar thien die u ghelijcken, als al de malle pracht der overdwaalſche Rijcken: Ick ben vyandt van die onbevoelijcke ſteene Menſchen, en van dat houte volck, die de uytnementheden der Schrijveren niet en verſtaan, en 'tuytbeelden der frayicheden dickwils laſteren: om dattet juyſt met haar murruwe en miſſelijcke ſinlijcheyt niet over een en ſtemt: Maar ghy o Eere van onſe Stadt! Ghy roem van onſe tijdt! Sijt van een eerwaardiger Geſlacht, en zijt oock met ander voetſel opghequeeckt, niet met Melck noch met Wijn, maar met het ſchrandere Merrech van u geeſtighe Vaders Breyn, dies draacht de Somer van u Ieuchdige Iaren, nu de waardige vruchten van alle Eerlijcke en prijſſelijcke wetenſchappen.

O Vriendinne van Boecken en van goede Letteren, of hier eenige miſſlagen (door ſnelheyt of door onvoorſichticheyt) waren ingheſlopen, wilt die met u beſcheydenheyt verſchoonen, wetende dat ick het ghemeene volck te gevalle, in de houwbollicheyden, te met, eenige ſtraat-ſproockjes en woorden heb moeten ghebruycken, want die lieden meer met de ſlordichſte, als met de beſte zijn vermaact. Is hier voor de ſindelijcke, of ſcharp beriſpers niet gevoegelijcx in, 'tis my ten minſten leet: Ick heb mijn beſt gedaan, en 'tgeleyde pat meeſt nagetreden, doch ſomtijts uyt vrypoſticheyt een ſprong uyt des Franſ-mans wech gheſprongen: waar aan (dat ick hoop) dat de Na-kijckers, Leſers en Hoorders geen miſ-noegen hebben ſullen. Voorts waardige Dochter, op het vertrouwen van u Deuchdelijcke goedheyt, heb ick dit mijn Boecxken in uwe gheleyde laten uytgaen: Verhopende dat uwe Naam my een Scherm en Schilt ſal verſtrecken, om te keeren al de Pylen der bitterder Achterklappers, en dat het ſelve Spelletje te meer by vrome Vryers en Vrijſters ſal ghewilt worden. Endeling ontfangt dan de ſlechte Eerſtelingen van mijn ongeleerde Rymerijen, met ſulcken Gunſtighen Hart, als ſy u uyt grondelijcke Gemoeden werden geoffert, van uwen hartſ-willigen,

en gheheelen

G. A. BREDERO.

Aen de Lesers en Liefhebbers
der Nederlandsche Poësye.

DE wanschapene ESOPUS siende zijn besige Mede-
mackers reetschap maken om hare packen en sacken
op te nemen/ schaamden sich alleen ledich te gaan:
Derhalven nam hy op hem 'tgeen andere wraakten/
ende is also zijn Ghesel schap gevolght Even van ge-
lijcken ben ick (waardige Leser) bewoghen geweest/
wanneer als ick sach mijn Rijm-Broeders so naarstich in't oeffenen
der Hooghloflijcker Reden-Kunst, in welcker wetenschappe een yeder
heeft gedragen de willige last van zijn soete sinlijckheyt/ dies ick ge-
prickelt zijnde van gelijcke lust/ hebbe aenghenomen niet 'tgeen voor
hun te swaar/ maar dat voor haar t'onwaardich scheen/ also haare
gheleerde sinnen met hoogher stoffe zijn voorsien/ en so mijn gemeen
verstant de overvlieghende dinghen niet en kan begrijpen: heb ick
voor de Ghemeene-man dit ghemeene Spelletie overghese t/ met de
ghevallichste en ghevoeghlijckste middel die my de gheest heeft inne-
ghegheven/ de sin en woorden heb ick te naasten by ghevolcht. In-
dien dat hier kunst ontbreeckt/ wilt dat goedichlijck verhelpen/ en
met een beter verschoonen. Selver heb ick wel gheweten dat hier
veel in te berispen/ en niet minder in te verbeteren vallen sal. Inson-
derheydt kan ick wel afdencken dat ick de Nydighe spinnekoppen/
noch de neuswyse sindelijcken niet behaghen en sal kunnen: doch
ick acht meer de verstandighe beroepingen als des Loftuyters oor-
smeeckerije/ die ghemeenlijcke der Sotten gemoeden tot verwaande
hoovardije/ oft tot blintheyt of tot domheyt der Harsenē verv oeren.
Daeromme ghy Leser of Leserin oordeelt met bescheydenheyt/ leest
met lust/ verstaat/ en onderscheyt wel de dingen die tot vermaack
der Borgery en tot voordeel der Armen/ en tot ons Stads Eere is
gemaackt/ door uwen willigen

En toeghedane G. A. BREDERO.

'tKan verkeeren,

In-

Inhout van't Spel van LUCELLE.

INT eerste en tweede wert onderhandelt een houwelijck/ tusschen den Baron van Duytslant ende Lucelle, die hem weygert. Oock met een reden ofmen Minnen mach of niet. Mitsgaders den oorspronck en een beschrijving vande Min; en hoemense ghebruycken moet: yder van dese deelen zijn blijd en geneuchelijck.

Int derde/ wert Lucelle al te seer verlieft op haar Vaders Kamerknecht: En na eenige verliefde redenẽ onder haar beyden gesproken/trouwen sy onderling malcander heymelijck: Van het welcke den Baron ghewaerschout zijnde/ treet in een al te grammen raserny/ en besluyt datelijck Ascanes om te brengen.

In het vierde/ wert dit huwelijck heel ontdeckt door de Vader van Lucelle, vermits dat hy zijn Dochter (die hy in een seer groot achtingh hielt) buyten alle quaat vermoeden vint gelegen by Ascagnes, het welcke dit alles so dul en droevich maackt/ dat eenige wierden gehouwen voor doot/ andere waren daar over uyt om te moorden/ sommige riepen angxstich na de doot/ ettelijcke wilde vluchten. Hier en is geen deel in dit bedrijf der Personagien/ oft tis vol beroernis en verslagentheyts door de wederwaardicheden/ onwillen en klachten van yeder een. Maar boven al de krachtighe dulheyt van Lucelle, die welcke mistroostich werdt/ als sy doodt sach haer wel gheminde Ascagnes.

Int vijfde en leste deel/ Lucelle en Ascagnes vermaart voor doodt/ verkomen (buyten alle hoop) in goeder ghesontheyt: Hy wert bekent voor de Soon vanden Prins en Paltzgraaff van Polen. Men vertekent de oorsaack van zijn onbillighe en onrechtvaardige banninge/ in welcke geluckige uytcomste/ een yegelijck verheuchden met alle vreuchden en wel vernoegen: En int eynde begint dit houwelijck met Lucelle en Ascagnes haar verloofde. Het ghcheele Spelen geschiet binnen en buyten/ en ontrent Carpones huys.

A. D. KONING

Aen den Sin-rijcken Rijmer G. A. BREDERO.

SONNET.

VAnneer 'k o *Gerbrand* sach dijn kloecke Rymeryen,
So aardich afgedeelt in vreuchderijcke stof,
Vermocht ick ymmers niet t'onstelen dijnen lof,
Te meer dewijl'k u Spel sach d'ruyme lucht toewyen,
  Maaldy *Homerus* af, met u soet kosich vryen?
Of leert u Schilder prins *Appelles* 'tgeschackier,
Van woortjes soet en rijck gepronckt op duyts manier,
Door d'Harssen breyns vernuft, uyt Redens Poezyen?
  Den Edlen *Walachier* beschrijfdy zijn elend.
Lucelles droeve staat ghy't aardich maalt en prent,
En hoe *Carpony* steets de reyne Min becommert,
  Vrient *Bred'ro* alsoo lang ick u redens Rijmdicht las
Scheen ick ghelijck vervoert op 'thoochste van *Parnas*,
Al waar 'k u waardich hooft, met Lauwer sach belommert.

Blyft volstandich.

 KLINCK-

KLINCK-DICHT.

Konst-lievend' Geesten, die steets lust hebt in het Lesen
Van eenich treflijck dicht, waar door 'tgemoet verblijdt.
Dit Boecxken neemt ter handt tot korting vanden tijt,
Die ghy spilt om 'tgedacht van sorgen te genesen.
Niet minder sult ghy sien Catonis *stemmich wesen*
Dan 'tboertich aansicht van de lachent Demokrijt,
Venus *sorgh'lijcke min,* Saturnus *Wraack uyt spijt,*
Iupijns *bestiering, en* Marcuri *tongh ghepresen,*
Noch magre haat, noch quagewoont van outs pertijdich,
En sullen so ick schat niet konnen lastren nijdich
Dit Werck, daar 'tmergh der konst voor Rijmers is te leeren.
Want siet Apollo *selfs, speelt op zijn harpe vreuchdich,*
Vermits dat Brerood' *doet, zijn* Caliope *deuchdich*
Nu over tijt en doot seer heerlijck triumpheren.

KLINCK-DICHT.

Kmisprijs niet datmen sich begeeft om vreemde talen
Te leeren van joncx op met onverdroten pijn:
Maar houw oock so veel niet van Griecx, Hebreeus, Latijn,
Dat ick juyst binnen haar al veel te nauwe palen
Den onbepaalden geest, die vryelijck wil dwalen
Door hemel, aarde, zee, en niet gebonden zijn,
Bepercken willen soud', o neen dat heeft geen schijn,
Hy kendt den duytschen klerck so wel als alle *Walen*
De *Brederoed* daar met hy ander landen meet,
Hy oock int onse niet te bruycken en vergeet,
Waar van getuygen zijn de rymen wel besneden
Van BRERO, die maar duytsch, of niet veel anders kan,
En nochtans niet en wijckt voor menich taal-rijck man.
In vinding' oordeel, stijl, leerlieflijckheyt van reden.

Lijdt en hoopt.

Persoonagien in dit Spel.

BARON.	LUCELLE.
ADELLAER.	MARGRIET.
PANNETIE-VET.	APOTEECKER.
CARPONY.	C. BAUSTRUEDES.
LECKER-BEETIE.	IAN-NEEF.
ASCAGNES.	

Eerste

BARON en zijn vrunt ADELLAAR.

NA dat ick't in de schaal mijns kennis heb gewoegen/
Vind ick hier voor de mensch/ het opperste genoegen
Gelegen int gesicht: want huyden morgen heeft
Ooghschijnlijck my vertoont de schoonste die daer leeft
O ongeloofl ijck ding! die swinck die gaf my tevens
In een blick tijts meer vreuchts/ als al de lust mijns levens/
Onmogelijck is het my/ uytdrucklijck met bescheyt.
Te schilderen het beelt van haar uytnementheyt.

ADEL, V. Al waar genegentheyt het oordeel is bevolen
Siet men de oordelaar int vonnis dickwils dolen.
De Minne die is blint/ en oordeelt onversaacht
'T goet voor quaat/ 't lelijck schoon/ na dattet haer behaacht.

BARON, Neen 't is geen onverstant dat my verkeert doet roemen
Sy is gelijck de roos onder de schoone bloemen/
S'is als een Diamant uytmuntend en verweent/
Die door haar deucht verwint al't edele gesteent.
Recht so als dese twee al d'andre gaan te boven/
Soo moetmen dese Maacht boven de Maachden loven.
Het Eylandt Kossen/ roem/ de Prins der Schilders eel
Apelles dier gelijck noyt maalde met pinceel.
Haar hayr/ soo ick haar sach/ lach saartelijck gevlochten/
Wiens blickeren en glans de goude Son verpochten
Door kracht van 't levend gout/ en weerschijn gaf het gloor
Op 't hooge voorhooft blanck/ als mellick wit yvoor.
Ick gis dat van zijn Moer de schutterlijcke jonghen
Dit gout-draat tot een net der Minnaars heeft bedongen.
Den uchtent root-gekaackt/ die ons den dach aenbrengt/
Is met soo helder blos/ als sy is/ niet besprengt.
Roosen en Lelien/ en een bevallich wesen/
En al het menschlijck soet/ dat kan men in haar lesen.
O schoonheyt ongemeen! onder wijnbrauwen net
Staat dat bekoorlick goet/ die ooghjes schoon geset:
Wat segh ick/ ogen? neen/ twee tintelende starren/
Waar de beschouwers haar onwetend' in verwarren.
Mits daar de kleene Godt al steels-gewijs bespiet
En vangt de gene die te nechtich haar besiet.
Haar Neus is soo beknopt/ geschickt en wel gemeten
Dat niet daar op de Nijdt te schrollen soude weten.
Haar lipjes van Koraal die geven soetjes uyt/
Een lieffelijcker lucht d'ant voorjarighe kruyt.
En wanneer syse stelt om lieflijck te ontfoncken
Betoovert sy het breyn/ en maackt de ooren droncken
Door duysent treeckjes vol van schrandre boertery
En aarticheytjes loos met een gelaat daar by/

Dat niemant wie hy zy/ hoe out of jong van jaren/
Of hy snackt na een kus/ of wenscht met haar te paren.
De kin/ de keel/ de krop/ ja beyde borstjes mee
Die zijn soo wit/ dat sy beschamen selfs de snee.
Van 't ander swijch ick/ als van onbekende dinghen.
Daarom sal ick/ u lof/ tot drie en viermaal singen/
O Minne! die mijn sin ghelept hebt op een Maacht
De schoonste van Lyon, of die de aarde draacht.
Dies ick door mijn geluck my meerder mach verfroyen/
Dan om de Grieckische vrou de Konings soon van Troyen,
Want siet mijn Nimphelyn is suyver/ ongeschent/
Wiens maachdom dat ick hoop te plucken op het endt
Door trouw of andersints. ADEL. Ghy roept alre gewonnen/
En hebt noch slach noch stoot/ noch niet met al begonnen.
En ymmers weet ghy wel/ wie eenich Stadt of plaats
Innemen wil met kracht van ruyters of soudaats/
Dat diese moet voor eerst opeyschen oft ontseggen
Ten viere of te swaard/ eermense gaat beleggen:
Maar weygertmen verdrach van vrundtschap of van vree/
Dan wert benadert en beringelt stracks de Stee
Met loopgracht en met schans/ met weeren en bolwercken:
Dan kat men kat op kat. Sta vast dan Toorens kercken/
Het grof geschut dat komt: dan treet men in de strijdt
En hitte des gevechts/ om eens te zijn verblijdt
Met seeges lauren kroon/ met ware rust/ en reden
Der ouweling lijfs gevaar/ en sware moeyelickheden.
Dit is de naaste wech die ghy moet wandelen in/
In 'tstuck van u Belech en soete vyandin.
[BA]RON. Haar schoonheyt heeft mijn ziel alrede so gedwongen/
Dat ick de Min de plaats te laten ben gedrongen:
Daar heerschapt hy na lust soo treffelijck in mijn/
Dat soo'k den strijdt God was/ sy souw mijn Venus zijn.
[A]DEL, V. Doet wech dat misverstant/ weecht over in u sinnen
Met wien ghy hebt te doen: 'tis d'al te stercke Minne/
De meester van de Goon/ de dwinger van de mensch/
Die onse sinlijckheyt bestuurt na wil en wensch.
De min is sichteloos/ kindts/ veynsend'/ logenachtich/
Wetteloos/ trouweloos/ onsuyver/ onwaerachtich.
Zijn pijltjes zijn gedoopt in gift/ in bloet/ of smeer/
Het wont al wie het raackt/ wie't raackt die heeltet weer.
[B]ARON. De alderbeste lien / voornamentlijck de Grooten/
De koude suffers meest verwerpen en verstooten/
Als ongeestich en boers/ sy dencken in haar sin/
Dat sy zijn onbequaam tot sake vande Min.
Sy oordeelen/ dunckt my/ om reden/ seer rechtvaardich/
Want hy is Godlijck/ meer als menschen eere waardich:
Vermits den Chaos eerst hem in de werelt bracht/
Geboren met ontsach van heerlijckheyt en macht/

Ghe-

Gelijck een overheer en vader van de Goden/
Zijn groothept sonder maat/ zijn eeuwige geboden
Werden gehanthaaft steets van al de Burgerp
Des gulden hemelrijckx/ van welcken tijt/ dat hp
Van een tot over eeuwen eeuwicheypts verouden
Tot heden op den dach de bootschap sal behouden.
Het sterffelijck geslacht der aarden/ dat ontsiet
Zijn heylichept/ zijn kracht/ zijn mogende gebiet.
Want als een aartsche Godt wert hp hier aangebeden/
Tot een erkentenis van zijn grootdadicheden/
Ick tart de gene die haar moeder op de test
Branden en blakeren/ sy doen bzp al haer best/
Met al de langhe sleep van de neuswijse kloeckers:
Van woorden-sifters/ en van scherpe ondersoeckers
Des vruchtbaren Natuurs/ dat sp met reden/ mp
Eens seggen/ wat de Min in eygen wesen sp.
ADEL, V. Ick ben verheucht en blijdt om dat wp zijn getreden
In een so nutten als vermakelijcke reden:
Ist dat u heusheyt mp so veel gehoors verlient/
Ghy wert na krancke kracht van mp hier op gedient.
Dat upt den Chaos eerst de liefde is ghecomen/
't Is waar maar vaack wert de Min voor de Liefd' ghenomen,
En dat wert bp 'tverstant voor een faal-greep ghedoemt.
De Liefde die is Godt, oft Godlijck/ na men't noemt/
En hoort veel hoogher t'huys als in die beuselinghen.
De Liefde is de strick en d'eendracht van de dinghen/
't Sp Hemelsch/ oft 'tsp Aartsch. Maar de Liefd' die ghy raamt/
Die wert van yeder een Cupido meest ghenaamt/
Dat is ghesept so veel als dierelijcke lusten/
Of redeloose wil/ veroorsaackt met onrusten
In 's Menschen teder hart/ door't peynsen dach en nacht/
Om het geminde ding/ datmen ter werelt acht.
De Min berooft de mensch van vreuchden en vryheyden/
Hp swackt de kracht des lijfs/ en doet de geest verscheyden/
Hy is der ouden doot/ en vyant van de jeucht
Hp ist die 'tgoede hart afleyt van 'tperck der deucht
In eenen moortkuyl woest van sonden ongenadich/
Hp is en blijft in ongestadichept gestadich.
Hp wert geschildert vaack kints/ moedernaackt en blint/
Om dat hp niet en weet wat dat hp wil of mint.
Maar andren om hem meer en beter te vertoonen/
Die doen hem schijnen een seer lieve/ overschoone/
En kupsche jonge Nimph, van't hooftscheel af/ tot daar
Buyck zijn eynde neemt: het ander deel daar naar/
Als achterlijf en start/ is van een draack fenijnich.
Dit Dier of ongediert/ lieflockend' en schoonschijnich/
De menschen bloemjes/ en de soete honich biet/
Maar wie dit bittre soet eens proeft of innegiet/

Die voelt zijn ingewant verscheuren en verschenden/
En hy besluyt zijn tijdt met een ellendich ende.
Wie dat de Min zijn hart op hoop van loon verhuurt/
Tis selden dat hy niet zijn suycker straex besuurt/
Zijn vreucht met droeve druck/ sijn winst met schand' en schade/
Zijn weelde met verdriet/ zijn jonst met onghenade.
Wel dunckt u noch de Min als ghy u inne beelt?
Wie meest de Min inruymt/ zijn selven meest ontsteelt/
En ruylt zijn menschelijckheyt en edeldom grootgeestich
Aan boersheyt onbeschoft en woesticheden beestich.
Homerus heeft daarom versiert en toebereyt
Die lichte Circe Vrouw van d'ongebondenheyt/
In dartelheden gayl en wellust opgetrocken/
Wie sich met haar vergreep veranderde in Bocken/
In Beeren/ Swijnen/ en dus ander dom gediert.
Hier door ist sprookje/ eerst van Iō oock versiert/
Die in een witte Koe al stommeling bequeelde
Het ongeoorloft werck dat sy met Iupijn speelde.
Maer doch dit fabel-boeck/ dat ons dien Heyden gaf/
Dat soeckt den Mensch door leer van't quaat te leyden af.
Alexander de grootste die d'Aard heeft gedragen/
Als hy het Persisch heyr en Darius had geslagen/
En wilde t'Vrouw volck niet/ hoewel gevangen/ sien/
Maer groetse/ want siet/ hy docht misschien/
So ick haar schoonheyt wil wat deeger gaen beschouwen/
Villich werdt ick een slaaf van mijn gewonnen Vrouwen:
Daarom seyt eener wel: het sien en is niet goet/
't Anspreken dat is quaat/ noch slimmer die: wat doet.
Amianus Bisschop heeft zijn oogen uytghesteken/
Om dat hy al te nauw de Vrouwen had bekeken.
Een Roomsche Leo Paus hield af zijn eene handt/
Om dat hy had daar me de Vrouwlien aengerant.
In't kort de Minne doet verwelcken en verslenschen
De jonckheyt en de jeucht en wackerheyt der menschen.
BARON. Ghy neemt der Minnen gront/ dunckt my te qualijck in.
Maer my wispelt de spreuck des Schrijvers in mijn sin/
Die ick u heden wil verkonden en verklaren:
Die seyt/ de liefde komt als twee op d'ander staaren/
En dat het swinckje recht elckander wel gemoet/
En springt van oog in oog/ en sackt in beyder bloet/
Tot binnen in de maach/ en prickelt voort het harte
Vol nuwe wonden en vol aengename smarte.
O soete bitterheyt! o heugelijcke pijn/
Ghy kunt door ander raadt (ach!) niet genesen zijn/
Dan door't genaken van twee liefjes gelijcksinnich
Die d'ander lieven soet recht vriend'lijck en aanminnich.
Al smaackt ghy scharsend last dat spreeckwoort overluyt/
De Liefd' gaat boven in/ seyt ghy/ en onder uyt:

ADEL.V. Ick heb mijn dagen noyt niet beters noch gelesen/
Als hem die daar beschrijft de liefde dus te wesen/
Een ding/ ick weet niet wat: het komt/ ick weet niet hoe/
En 'tgaat/ ick weet niet waar/ waar door/ of waar na toe.
BARON. Ghy spot noch met de Min/ so ick u hoor vermanen/
En over wijlen tijdt d'oude Athenianen
Die vondense so goet/ so heylich/ ja so dat/
Dat sy hem joeghen uyt de vryheyt van haar Stadt
Die niet beminnen wou/ de burgerlijcke Rechten
Die dwongen tot de Min/ Mans Maachden ende Knechten.
ADEL.V. Ick segh niet dat de Liefd' is scheldens waart of quaat/
Maar dat haer wegen zijn vol nevels in der daat:
En dat de gene die haar waanden best te kennen/
Haar lieten aldereerst bedriegen ende schennen/
Als Adam, David, Salomon, Absolon, Samson,
Hercules, Achillis, ja Paris en Iason,
En ontallick veel meer van die vermaartste Helden
Der eeuwen af geleeft: die al ter neder velden
D'ondrachelijckste Beul/ de Minne/ die Tyran.
BARON. Met oorlof Adelaar, waarom vervolcht ghy dan
Met sulcke naarstichheyt de jente vallerieckе/
Om wien ick u so dick sach blosen en verbliecken?
Wanneer sy onversiens u ergens quam te moet/
Sach ick een groote storm en onweer in u bloet.
Hoe dick sach ick u staan gelijck als uytgetogen/
Ontreddert en ontmant van menselijck vermogen/
Als ghy de schoone saecht de vrouwe van u siel/
Daar hert en harsens bey so heftich op an viel/
Dat ghy noch lijf noch le-en noch spieren niet en roerde/
En niet dan het gedacht zijn ambacht uyt en voerde:
En staarden al gelijck als levendloos/ tot dat
De sinnen uytgedacht van't wondren waren sat.
ADEL.V. Tot mijn leetwesen/ laas! so maackt ghy u vertooning/
En bruyckt tot voorbeelt my/ want ick heb geen verschooning/
Vermits ick al te diep hier in getreden ben/
So dat ick nu te ruch niet weder komen ken.
BARON. Wel mach men dan de Min niet bruycken na u seggen?
ADEL.V. Men mach/ maar men moet sien waar datmen die gaat leggen.
Beneffens dien acht ick het raadsaamste te zijn/
Datmense besicht als de vruchtmakende Wijn/
Die soberlijck genut versterckt des Lichaams krachten/
En weckt de doffe geest tot schrandere gedachten/
Vol snelheyt des vernufts: maar wies' in tegendeel
Heel gulsich innegulpt/ en swellicht door de keel/
Die smoort zijn sin en wet/ en d'alder-eelste geesten
Veraarden onbesuyst in onredlijcke beesten.
Waar van ons namentlijck dees twee voorschriften zijn/
Actæon door de min/ Alexander door de Wijn.

Daarom so moetmen sich na wijsheyts maat beheeren/
En doen voorsichtich als die't swemmen willen leeren/
Die nimmer verder in het water sullen gaan/
Als daar sy in den noot wel seker kunnen staen/
Of daar sy gants vermoeyt van't woelen mogen rusten/
En tre'en te landewaarts/na 'tboeten van haer lusten.

BARON, Wy zijnt dan nu gants eens/ Heer Adelaar mijn Vrundt/
Ick ben op 'thooghst verlieft/ en wil het minste punt
Voor u verswijgen niet/ want ick vont niemant trouwer:
De Raadts-heer Kaponi, de groote Wissel-Houwer/
Dat is de Vader van de welgheboren Maacht
Lucelle, die mijn hart verholen liefde draacht.
Doch 'kminse supperlijck de Parel aller Vrouwen/
En hoopse tot mijn Bruyt oock wettelijck te trouwen.
Of schoon de Vader haar rijckelijck uytgeven sal/
Wat is zijn macht by't mijn? och lacy niemendal.
Mijn waardicheyt/ mijn goet/ mijn edelheyt van bloede
Doen ongetwijffelt my gelooven en vermoede/
Dat ick so kleynen saack/ of hoe groot sy oock sy/
Versoecken sal aan hem/ of hy en sal het my
Om mijn grootachtbaarheyt toestemmen en vergunnen

ADEL.V. Sy souw geen meerder eer waerlijck ontfangen kunnen.
Daarom soud' ick u raan/
Eens mondeling te gaan
Den Vader selfs te spreken/
Soo hoefdy niet te smeecken.
Te vleyen/ 'tis te kints/
Te breken so veel wints:
Om 't Meysje te behaghen/
Ick salt de Ouders vraghen/
Soo haast als ick het mien/
Een endt daar af te sien.
Want alst die willen lijen
Dan ist geen kunst te vrijen:
Alwaar de dochter schier
Het aldertrotste dier/
Haar strafheyt is te breken
Met lang en lieff'lijck preken.
Maar buyten vrienden raat/
Hoe schoontjes dat men praat/
Hoe wel datmen can veynsen
En dencken zijn geveynsen/
Hoe seer de jonge Lien
Malkander mogen sien:
Of vey der sinnen vallen/
Het is al niemendallen.
Al hebmen 'twoortje Ja/
Het blijft al even na:

Dat

Dat weten sy die't proeven
Met hartelijck bedroeven:
Maar trecktmen opter loop
So raacktmen wel goet koop
Ten aldereersten swanger/
Dat maackt dan noch veel banger.
Elck kijckt den ander an/
Sy hebben niet waar van
Om eerelijck te leven/
Die 'theeft en wilt niet geven.
Is yemant so voldoent
Dat hy het huw'lijck soent/
So wert het hem verweten/
En op sijn broot gesmeten:
Maar trefmen dan een man
Die of/ noch an/ en kan/
Al doetmen hem versoecken
By Grooten/ en by kloecken;
Zijn Deensche kop Eenrings
Verstaatter toe geensins/
Dan looptmen af sijn schoenen/
Slechts om een buyck vol soenen:
Ick heb oock in dat gilt
Veel tijts onnut verspilt
Met loopen en met jachten
By dagen en by nachten/
In hagel/en in snee/
In wint/ en winter mee/
Maar dit heb ick onthouwen/
Datmen niet mach vertrouwen/
De aldergrootste vrient/
Die schoonst voor oogen dient/
Diens snoodheyt is te vreesen/
Want met een vruntlijck wesen/
En met de schoonste schijn
Zy vaack vyanden zijn:
Maar God moetse so schennen/
Dat men-se mach bekennen
Die vrient zijn in't gelaat/
En vyant inder daat.
Mijn Lief swoer my in 't leven
Te laten noch begeven.
Daar op is noch gheschiet/
Maer hola! hooger niet.
Dan seker 'twaar te byster/
De lichtheyt van een Vryster
Is 'tlichtste datmen vint/
Ja lichter als de wint

Bevind ick nu de woorden
Dien ick hier voormaals hoorden.
Maar nu het heeftet al/
Het is so 'tblijven sal.
Ick loop mijn spoor te buyten:
Maar endelijck in't sluyten/
Gaat by de Vader selfs/ en vraacht bescheyt met reen.
BARON, Die raat die is seer goet/ kom gaan wy t'samen heen.

De VADER en LECKER-BEETIE.

'tIs achtmaal seven Jaar in Sprokel varden dagh.
Dat ick eerst 'tgroote Licht/des lichten fackels sagh.
Van dien dach tot op nu/ dats tegenwordich heden/
Ben ick van ongheluck noch eenich ramp bestreden.
Maar het beleeft geluck heeft al zijn loop bereyt/
Gants na mijn wensch en wil/ om mijn Godvruchtichey[t]
En 'theeft aan alle ding volkomelijck gescheenen
Dat sy niemant meer gunst dan my en wil verleenen
Al kruysten ick de Zee/ al driesten ick de wint/
Al pusten ick de storm/ al liep ick dol en blint
Door lagen roobers heen met koopmanschap geladen/
Ick quammer altoos door behouwen sonder schaden.
Ick heb so vaar gereyst dat icker of verschurck
Van d'een tot d'ander Pool/ gehandelt met den Turck,
En met der Persiaan, met diessche Arabelen,
Met Mooren geel en swart/ met schrandere Chinesen,
Aan Samaters en Schuyt mijn waren wel verkocht/
En goede wisseling altijts van daar gebrocht.
Mijn Schepen diep gelaan van boven tot de bomen
Zijn reys op reys gewenscht ter haven ingekomen.
Mijn schulden stracx ge-int/ noyt leet ick banckeroet
Aan Wissel buyten 'slants/ noch achterstal aan goet.
Noch selfs den heeten loop der woeste Fransche muyters/
Dat Wilt versamelt volck van Knechten en van Ruyters/
Die 't oude Vrancken-rijck afwurpen tot in't zandt/
Die Steden roofden uyt/ en staken in den brant.
Die Heeren huysen groot en Dorpen streng afliepen/
Die de Mannen schatten/ en Vrouw en kint besliepen/
Die hebben van mijn haaf my niets onbruyck gemaackt/
Ick ben geluckich door so veel gevaars geraackt.
Ick ben schatrijck van gelt/ en groot van vrienden machtich/
In Stadt treflijck behuyst/ op't sant noch wel so prachtich.
Ick heb een eenich Kint/ die al de werelt seyt
Te wesen een Thresoor van ware suyverheyt.
Sy is alleen de stock van mijn verloopen daghen/
s'Is al mijn raat en rust: meer sou sy mijn behagen/
En waar sy niet so stuurs/ noch afwysich van sin

Aan een'ge Edellien/ die ick van harten min/
En die om mynent wil haar eerlijck komen vryen.
Maar ſy ſchijnt niet verkuyſt met hoofſche klappernyen.
Noyt ſach ick haar in't minſt yet vry of vrolijck zijn.
Sy heeft anders gheen wil als inde wil van mijn.
Sy oeffent de Muſijck/ maar boven alle leering/
Acht ſy de Rymery de Goddelijckſte neering/
De Rederijcke kunſt ſy alſo deftich pleecht/
Dat ſy de grooten ſchrickt en innerlijck beweecht.
Een ding leyt op mijn leen dat my noch yets ſal rucken
Van deſe ſegening in ſware ongelucken:
Want in de Poëſy heb ick gheleſen dit/
Dat Iupyn in 'tgewelf des hoogen Hemels ſit
Tuſſchen twee vaten in/ d'een is vol heyls en goede/
En d'ander is vervult met ramp en arremoede/
Ut wien dat hy gelijck beſproet dach ende nacht
d'Inwoonders van der Aardt/ dat ſterffelijck geſlacht.
't Is daarom dat Phillips vader van Alexander.
Hem noyt verheughde in de neerlaach van een ander/
Of hy en badt de Goon/ ſy wilden doch dat ſoet
Vermengelen met yet ſuurs/ op dat geen hoogemoet
Zijn eedelhartichheyt verwaendelijck ſou ſchenden.
De Vorſt van Samos die geen ongeluck en kenden/
Die noyt ter werelt ſach dat hem miſluckten yet/
Noch geenich ding dat hem brocht treuren en verdriet/
Maar wat is hem geſchiet in zijn geluckich leven?
Hy wert ſchandtlijck gehenckt tot ſchande van zijn Neven:
Zijn rijck wert hem ontruckt/ zijn goederen/ en al:
Hoe hooger in't geluck hoe nader an de val.
Niemant en is ſo wijs die hier weet van te veuren/
Wat ongeval dat hem noch namaals ſal gebeuren.
Op d'alderhoochſte bergh ſtuyt meeſt de wint op aan/
De alderrijckſte man mach hier niet ſeker ſtaan
Daarom leef ick altoos in hondert duyſent vreſen/
LECKER. En niemant wil nochtans/ rijck zijnde/ arrem weſen.
Ick houwt met de rijckeluy/ de beſte van de Stadt/
Al ſijn't maar plompe bloets en platters in haar gat.
Of ſy van dit of dat/ of nieuwers of en weten/
Wat baat de wetenſchap? ja gaatter wat van eten.
Al had een man Salomons wijſheyt/ of Samſons kracht/
Het hy geen geldt of goet/ wat is hy toch geacht?
Ick ſegh noch/ ick prijs de Klap daarmen de Botter om koopt.
Wat ſchaattet een man dat hy wat met de lijmſtang loopt?
En offer ſchoon een huys vol malle ky-eren of komen/
Se worden allegaar noch wel ten houwlijck ghenomen.
Want binje geck/ binje vreck/ binje geel/ binje ſcheel/
Binje dol/ binje vol/ binje ſlof/ binje grof/ binje ſchrael/ binje kael/
Binje dof/ binje doof/ binje blint/ binje nes/ binje bles/

Binje boos/ binje loos/ binje voos/ binje out/ binje kout/
Binje hoer/ binje dief

Hebje Gelt/ ick hebje Lick.

Had ick maar wat van dat goet/ daar men de handen me salven.
Ick souw so wel een wijf krijghen als deuse jonghe kalven.
Neen miester/ 'tgelt is de leus: 'tgelt is de brupt daarmen om dangst.
Gants supcker elekaarten/ had ick gelt/ ick was een langst:
Het Gelt dat stom is
Maackt recht dat krom is:
En gelt/ gewelt/ en gunst
Breeckt recht/ zegel/ en kunst.
O baas/ dat gelt dat weet wat/ die daar heeft datter klinckt
Die is over al wellekom/ en krijght datter springt.
Daar is nu geen meer schand/ noch oock geen grooter sonden/
Als datmen geldeloos en arrem wert bevonden.
Al leeft nu noch so wel een eerlijck arrem man/
Zijn rijcker sal hem nauw eens willen spreken an.
De vrome kaalis mach wil hy alleenich loopen:
Maer de rijckelup hebben vrienden met hoopen.
En die den armen over mach
Biedtse selden goeden dach.
O dat gelt/ dat noble gelt/ dat maackt een man ontsien/
En doet hem met een graviteptse toornetept gebien.
Want elck groet bloots-hooft een machtige Rijckert/
En selfs staat zijn hoet vast op zijn kopp' espijckert.
Hy laatet so met een verwaande grandissimo deurstaan:
Maar koomter dan een schijtbien of sulcken leur gaan/
So nijcht hy met de hoet en knie schier aan de aart
Voor die op tsestiendedeel so veel niet en is waardt.
O Heerschip dat ick maar een weeck liep met jou brieven/
Terstont souwen mp wel dapper achten een deel groote dieven.
Of had ick maer jou specioen/ ick sou datelijck strack
Gaan hplicken metter vaart aan een mope jonge sack.
VADER. Wel wat souw g'er me doen? LECK. Dat wil ickje wel seggen/
Maar ick wouse soenen/ en moptjes weer wech leggen.
VADER. En dan daar na wat meer? LECK. Wel dat komt seker kloeck/
Wat meer? ick wodse sparen als begyne koeck/
Ick souse fijntjes in een schoon pampiertje rollen/
En kluptense voort wech/ so souse mijn niemant ofpollen.
Ick souse alte met by hop en by gras/ gy weet wel hoe/
Goeden dach hofstee/ was ick bpje/ ick sprackje toe;
Ick souwer ten minsten niet op een heele Vaam genaken/
So souw ick immers niet diep in de kperen raken.
Daar ben ick voor vervaart/ want 'tis maar slaverny/
Die strop-stronckjes met een fepl na te loopen/ als ons Buurwijf Fy
Die altoos arme sloof sit rontom inde aperen/
En waarse gaat of staat/ komt met dat krijtend goet an bayeren

Maar

Maar of ick schoon so mal noch worden alsen mens/
Ick hadder haast genoech an een rijckeluyer wens.

VADER. Ja Lecker dat waar goet/ kon gy dat so bespreken.

LECKER. Wel ken men niet? so wil ick daar een speltje by steken.
Wel sommige luy doent nochtans so/ is mijn geseyt/
Hoe komt dat/ of hebben sy heur ayeren eerst uytteleyt?
Gy hebter ientje/ en Dignum Focker hetter twietjes/
En jou moers bestemoers moers susterlincx recht susterlinckx/
Afters kynts kynts Meutje Martjes/ petemoeys/ nichts dochters
Dochter/ Anne Koomen rijns hetter drietjes.
Heb gy tsamen so oppeset? of ist geslachts schult?

VADER. Een ygelijckx getal wert van den Heer vervult.
Kindren zijn gaven Gods/ hoewel veel rijcke wijven
Om kinder vruchtbaarheyt de arremen bekijven:
Gelijck of de natuur haar dese vruchten gaf/
Tot een vervloecking/ of tot haarder sonden straf.
Tkomt door Gods schicking/ niet door het beleydt van menschen:
Tgeluck geeft wat het wil/ en niet na dat wy wenschen.
Ick heb al wat ick denck/ ick sie al wat men lust/
Ick krijch al wat ick droom dus is mijn hart gerust.

LECKER. Ja dat geloof ick wel/ 'k souw oock wel zijn te vreden/
Had ick dat ghy hebt. Lest had ick fortuyn gebeden/
Dat sy my doch ien reys wat gunstich wou gebien/
En mijn bequaamheyt met een finerich officy versien
Hier peuwers in een vette gladde kostelijcke koken/
Want ick verstaamen 'geweldich op't koken en smoken
Doch ick vaar nimmer beter dan als ick wat eet/
Dan denck ick om geen lyen/ om geen lief/ noch om geen leet.
So haast en hoor ick niet de Ketels en potten preutelen/
Of mijn darmen beginnen van honger te rasen en te reutelen.

VADER. Schaamt u ghy meuge-veel/ mijn dunckt dat het geluck
Voor u maar doet te veel int tegenwoordich stuck.
Foey 'tis een gulsich ding so gulsich staach te soppen/
En tot den naars en darm so beestich vol te proppen.
Men overlaadt de maagh/ men vult daar me de pens/
Men wert op 'tlest in als een vercken van een mens.
Men set een rifjen uyt men gaapt en blaast onlustich/
Men kan noch gaan noch staan/ men droomt en slaapt onrustich.
De sinnen zijn bedampt/ het hart swemt in het smeer/
De ooren groeyen toe/ men weet van God noch Leer.
Of schoon daar veel door 'tswaardt een vroege doot verwerven/
Men siet door overdaat noch meerder menschen sterven.
Ick leef op mijn dieet. LECK. Ghy versint u mijn borst;
Die daar drinckt sonder dorst/
Die daar mint sonder lust/
En sonder liefden kust/
En die daar eet sonder honger/
Die sterft wel seven jaar te jonger/

En dat ick snacken kon op zijn Hoogduyts/ ick sou bewijsen/
Dat de Koocken-kunst boven alle Konsten is te prijsen.
Want wat doet datmen sich in 'sPrincen dienst begeeft?
Maar datmer een groot tafel hout/ en lecker leeft
En schaftmen niet vol op van alderley gerechten/
So wert den Heer bekalt van jonges en van knechten.
Leeft dan/ o Koocken leeft! mijn eenich toeverlaat!
Mijn welvaren! mijn troost! daar al mijn hoop op staat.
De gayle Ryper mach zijn Ryster so niet minnen/
Als ick de Koken doe. Mijn liefste! mijn vriendinne/
O koken! o mijn hart! ghy maackt men wel so groen/
Ick weet niet wat ick wel om jouwent wil sou doen.
De koken/ lieve baas/ die is so uytgelesen/
Dat elck die bemint om heur soetsapich snollich wesen.
Wie maar de koken siet/ die werter af verblijdt:
En daarom werts' oock van Jan Alleman gevrijdt.
Hoe waarlijck datse zijn/ hoe geestelijck/ hoe heylich/
Elck acht de koken hooch/ ja lievens waard/ en veylich.
't Is mijn onmogelijck om u te doen verstaan
De frayicheden die ter koken omme gaan.
Item inden eersten sietmen daar onderhouwen
Een streng scharp gerecht/ datmer of ysen souwen.
Daar wert onthalst/ onthooft / gehangen en gesoon/
Gebraan/ gedroopt/ gedrenckt/door kocx/ door beuls /door boon.
Op zijn Griecx, op zijn Turcx, op zijn Pools, die men kander verpotthen
Met Olipodrigo, met grutten/en Westphaalsche jocchen.
Men onderhout dat recht/ daar niet om kat of hongt/
Die men altemets werpt een hauwbeet in de mongt/
Maar om wat aars/ die't wist/ dats om de Mater en de Pater.
Ten tweeden men werter gedient met klaar en warm water.
Wie sou mijn lochenen dat de koken niet versterckt
Een Corps de garde van 'thuys daer men wel hulp van treckt?
Want komt u buytenluy of andre gasten over/
Men treckt maar by de schel/ of men roept maar wat grover
Terstont sietmen daar uyt in ordinancy treen
Heele legers met volck/ bequaam in haar geleen/
D'een met een schapen-bout/ dees met een karmonade/
Een ander mit een hoen/ sommige met salade.
Die stootje daar voor uyt gewapent met een schilt
Van een potdeeksel/ hey gants bloet dat staat so wilt.
De snoeckdragers aldaar ter monster vry passeren
Voor lustige piekeniers/ die met haar bree geweren
Al snijen watse sien. O wonderbaarlijck goet!
Sy laten ongeschent wat datter oock gemoet.
Wien sou u/ o mijn Heer/ haar deughden al voorstellen?
Men sou eer (geloof ick) de drupels konnen tellen
Die daar druppen uyt jou koutvorstige neus. Merckt/ wat doet
Dat elck in zijn beroep so arbeyt en so wroet?

Segt/

Segt/ isset niet om dat de koken wel sou roocken?
O soete lieve koken/ die de harten so weet te stroocken/
En beschermt voor 'tgraveel/ voor de koorts/ voor 'tkolijck/
Voor 't Podagra/ voor schiatica/ voor de gelu/ voor de fijck/
Voor Hooftseer/ voor maagh-pijn/ voor vaack in de tanghden/
Voor trillen en schudden in armen beenen en handen.
O die inde koken is/ die is altoos wel bevrijdt
Voor de Malcontenten, voor de moeskopers/ voor oorloch en voor strijt.
Sijn goet wert hem niet gerooft/ gebrant noch gebroken.
O heylige veylige vryhept en blijhept van de koken!
Wien dat u maar geniet is buyten alle noot/
Want so men seyt/ daar blijft geen kock voor de koken doot.
En wien dat wel koken kan/ krijcht elck eens genegenthept/
En raackt in een goe keuken/ en daar krijcht men gelegenthept
Om te eten leckerbeetjes/ leckerbeetjes goet en soet/
En leckerbeetjes/ en leckerbeetjes die maken goet bloet/
En goet en versch bloet maackt een goe gesteltenisse
Des lichaams. Siet meester/ so fijn en fix isse/
Dat sy de mensch in meer gesonthept hout/
Dan al de lapsalvery van salf/ van smeer/ en smout
Van al de quackverkoopers/ en timmerluy van menschen.
Daarom heb ickse gewenscht/ en salse altoos wenschen.

VADER. Lecker dat hebdy wel en wonderlijck geseyt
Met een Ciceronische treck van welsprekenthept.
Ick vrees niet anders dan dat ghy dit sult bederven/
En dat ghy in de huyt noch van een geck sult sterven.
Maar doet Ascagne dus/ en raast hy dus als ghy?
Tis inde tweede maant dat hy eerst quam by my/
By my hier inde dienst; maar ick en sach mijn daghen
Geen jongeling die hem souw beter konnen dragen.
Hy is sober en stil/ naarstich/ getrouw/ en vroet/
Weselijck en beleefd: in als so opgevoet/
Al waart een Princen soon. Hy spreeckt van alles schrander
In vierderleye taal/ elck netter oock als ander/
Als Italiaens/ en Spaensch/ oock Fransch en goet Latijn.

LECKER. Poep! dat is niemendal/ ick kander mier als een dosijn/
Ja wel ien hiel half vijfentwintich/ mien ick op mijn spraack bykangs
Ick kan Amsterdams/Haarlems/ Haachs/ Dorts/ Delfs/ Lapts/
Hoorns/ Enchuys/ Medenblicx/ Noorders/ Waterlangs/
Opdams/ Munckedams/ Broex/ Raaeps spreeck ick hiel wayts/
Oock Purmereyuts/ Oosaans/ nou maack ick niet veul werckx
Van't Houtewaels/ van't Jaaphannes/ vant Diemes/ van't Ouwer-kerckx/
Van't Amsterveens/van't Overtooms/van't Slotens/van't Sloterdijcx/
Van't Heynboons/ van de Katuysers/ en al die preutel. VADER,
Noyt hoord ick desgelijcx.
Ick kan my waarlijck na u van lachen wel bedwingen,
Haalt mijn Ascagnes hier op dat hy van mijn dingen

Een weynich my bericht/ hoe dat de saken gaan/
Fluckx Leckerbeetje voort/ waar naar so blijfdy staan?

CARPONNY, LECKER. ASCAGNES komt uyt.

Komt voor Ascagnes, hou! in wat gat mach hy steken?
Hoorje niet jongen? Hier/ mijn miester wilje spreken.

ASCAG. Waar is hy? LEC. Wel siet daar. VAD. Heeft Signoor Hans betaalt?

ASCAG. Ja mijn Heer/ ick heb't eergisteren gehaalt/
En heb beneffens dien de brieven van Castilie
Beantwoort/ en ick kreech strack schryving van Sivilie:
De gewoonelijcke Post en bode van Milaan
Heb ick ghesproken oock/ en heb van haarlien verstaan/
Als dat sy brochten u van Jonckheer Jan van Deelen
Eenige packjes gout/ met brieven van juweelen.
Ick heb ter Beurs gehoort/ dat 'tschip de swarte vis/
Dat na Peru toe was/ oock aangekomen is/
Wel rijckelijck ghelaan/ het sal seer veel uytgeven.

VADER. De Heere sy gedanckt/ ick hadt al door geschreven.

MARGRIETA en LUCELLE.

LUCELLE. Ick weet niet Margriet,
Wat dat mijn is geschiet/
Wat mijn is opgekomen/
Wat ick heb ingenomen/
Of wat voor dampen mijn/
In't hooft geslagen zijn/
Die so diep zijn ingaande/
Dat sy 'tsedert twee maande
Mijn stage vrolijckheyt
Verandert heeft in leyt:
Mijn lacchen (laes!) in grynen/
Mijn jeucht verkeert in pijnen/
En mijn gesontheyts kracht
Geswackt heeft tot onmacht.
Het beste van mijn dagen
Verslijt ick (och!) in klagen/
In treuren en in wee:
Mijn oogen my een Zee
Van traantjes streng uytparsen.
Daar leyt yet in mijn harsen/
En 'twemelt door mijn bloet
Dat my dees quelling doet/
En treckt door al mijn leden
Sinnen en sinlijckheden/
Ja 'twribbelt sich so vart
Tot midden in mijn hart/
Daar voel ick't vaack opdringen
Met veel veranderingen.
Ist dat ick sta of sit/
Ick werde root of wit
De vlammen my opstijgen/
Die flaeuwelijck versijghen.
Al doe ick my al los/
Het klappend' blosend' blos
Tuycht van mijn soete smarte/
En weedom van mijn harte.
Wat men ter werelt siet
Is my niet dan verdriet/
En ick mach voor mijn oogen
Doch niemant niet gedoogen.
Den reuck dunckt my een stanck
En louter gal mijn dranck:
De spijs die staat mijn tegen/
'kBen niewers toe genegen.
Want 'ket en heeft geen smaack.
Ick hoor/ ick spouw/ ick braack.
Al is de nacht geschapen
Tot rusten en tot slapen/
Ick leg/ en krijg geen vaack/
Ick doe niet dan ick waack:
Ick wacht met duysent sorgen
Na de gewenschte morgen.

Ick wend' my heen en weer/
Maar werwaarts ick my keer/
't Is nimmermeer te degen.
Dan is mijn hals verlegen/
Of 't schort my hier/ of daar:
Ick val van 't een op 't aar/
Heel woest en wispeltuurich.
Geen ding is so geduurich/
Als het ghestadich leet/
Dat my verterend' eet
MARG. En soud' ick tot u pijnen
Geen middel konnen vynen?
Komt segt my maer u quaat/
Misschien weet ick wat raat/
Of salse sien te krijgen
So lang de siecke swijgen
En kussen haren noot/
So wert de quaal vergroot.
De sorgelijcke wonden/
In tijdts versien/ verbonden/
Staan so geen avontuur:
Maar daar men de quetsuur
Laat ongeacht verbuylen/
Daar barst sy uyt door buylen
Vol etter/ bloet en stanck/
En 't maackt den mensch so kranck
Dat de Surgynen vreesen
De sulcke te geneesen.
Dus spreeckt u letsel uyt/
Ick sal de kracht van 't kruyt
Door Doctors kunst uytpuuren/
En u te hulpe stuuren.
't Waar jammer dat een maacht
So seer sou zijn geplaacht/
So lang der Artzenijen
Hier in d'Aptekerijen
Te krijgen zijn om gelt/
U hart te vreden stelt.
Of zijn 't sulcke secreten/
Dat ick nu niet mach weten/
Waar 't u in 't lichaem schort:
En doet u niet te kort.
'k Weet so ervaren vrouwen/
Die moochdy 't wel vertrouwen;
Al waar 't oock vry wat quaats/
Sy weten vry wat raats.
Hoe sydy so neerslachtich?
U Vader die is machtich/
En heeft u so bemint
Als yemant opt zijn kint/
Als souw hy 't liever derven/
Eer dat hy u sach sterven.
LUC. Al is mijn Vader rijck/
Al heeft hy gelt als slijck/
Al heeft hy mijn verkoren/
Het is noch al verloren.
Zijn macht/ noch oock zijn gunst/
Noch al des werelts kunst
En can my doen ontfangen
Daar ick meest na verlangen
MARG. Wel ist mijn Ziele dan?
Maackt daar geen swaarheyt van
'k Wil om u liever leven
My in de doot begeven.
LUC. Ach! 't is Ascagnes, ach!
Die 'k niet verkrygen mach.
Steets voor mijn oogen swieren
Zijn schoonheyt van manieren/
Zijn hoffelijck gelaat/
Zijn blygeestige praat/
En zijn volmaackte leden/
Verciert met edelheden/
Die hebben my berooft/
Mijn vryheyt. MARG. Ick gelooft/
En siet/ Lucella, klaarlijck
Wt u gesicht/ en waarlijck
Wie dat Ascagno siet/
En siet ten eersten niet
De rijckdom van zijn gesten/
Dat trots en tart de besten.
Zijn geestich snel vernuft
De grootste Prins verbluft:
Zijn woorden zijn liefstallich/
Zijn wesen is bevallich.
Zijn standen staan gheplant/
Al wat hy treckt ter handt/
Gheschiet in sulcker wijsen/
Dat yeder dat moet prijsen.
Hoort luyster eensjes toe/
Daachs voor eergisteren/ doe
Sy inde boomgaart saten
En juyst quamen te praten
Van paarden tuysschery/
En onder ander hy
Began daar van te spreecken/
U Vader gaf een teecken

Dat men het Spaansche paart/
Twelck hem is lief en waart/
Souw rusten met den Sadel
Ter eeren van den Adel/
Die by hem waren doen/
En wandelden in't groen.
Na 'tkuysschen en bereyden/
Twee stalknechts tsamen leyden
Dat vrolijck hartich dier/
Dat met een blyt getier
Tgeselschap scheen te groeten/
Het neyghden met zijn voeten/
En't bruysden schuym sneewit
Door't waulen op 'tgebit/
En'tliet hem lustich hooren/
Opstekende zijn ooren/
Als had het uytgetart
Yder beschouwers hart:
Twelck Vader oock begeerde
Dat yglijck heus afkeerde.
Ascagne had terwyl
Sich toegerust in yl/
En quam daar aengetreden
Vol moets en dapperheden:
Gelijck de son bewijst
Zijn grootsheyt/ als hy rijst/
En'thooft vergult met stralen
Treet door des Hemels salen.
Na dat hy had gegroet
De Heeren/ en haar stoet/
So is hy onbedwongen
Ter sadel ingesprongen.
Het hooghmoedige beest
Verheuchden in zijn geest
Door d'Edelen beschryer/
En bronsten dies te blyer.
Het trat gelijck een bruyt
Brallend' ten boogaart uyt:
De hoeven noch de teenen
Geraackten nauw de steenen.
Maar doen't nu buyten was/
Doen gingt een styver pas/
Dan soetjes/ dan weer safjes/
En dan weer propre drafjes/
En't stack steets moedich op
Zijn schoone korte kop/
Die't yder lieflijck gunden.
Maar doen sy tsamen runden
Het scheen dat man en paardt
Sou storten stracx ter aardt/
Ach het viervoeten pslijck.
Na die loop heeft hy wijslijck
Het jachten wat geschort/
En ophehouwen kort/
En voort heeft hy met springen/
Met knielen/ en met ringen/
En brillen in het sant
Te maken/ zijn verstant
Volkomen uytgegeven.
Ick en sach van mijn leven
Niemant/ ick segh u dat/
Die so te paarde sat/
Noch niemant so besleepen/
Zijn toonen nauw te reepen
Genaackten zijn geweer/
Zijn kleedren/ en zijn speer
Ter hant en lichaam passen/
Al waarter aengewassen.
Wat onse Ruytery
Die heefter gants niet by/
Sy sitten gelijck boeren/
En kunnen haar niet roeren/
Sy sacken met haar lijf/
En houwen haar so stijf
Als staken/ en als stocken:
Hy weet niet eens van schocken.
Al loopt het als een schim/
Al willens sit hy slim/
Recht of hy steets sou vallen/
Maar meenter geen van allen.
Hy mendent paart dan slincx/
Dan rechts/ dan spelincx/
Dan achterwaarts met schooren/
En nooplen hy't met spooren.
Het sprong gelijck een droes/
En 'tsswoeghden wonder kroes
Met blasen en met roncken.
In't kort het quam aenproncken/
En 't was so wel ter handt/
Als eenich paart in't landt.
Maar hy kon't so afrechten/
Puf ryckeurs en stalknechten/
Een yder prees het beest/
Dan doch den ryer meest.
Wie isser die de vrouwen
So wel weet t'onderhouwen/

Gelijck

Gelijck Ascagnes doet?
Alwaar hy opgevoet
In't hart van swerelts steden/
So mocht hy doch met reden
Niet beter zijn verciert/
Noch hooger gemaniert.
Hy weet een kouwt te maken
Van landen/ leden/ saken/
Soo scherp van vernuft/
Dat yder sit en suft.
En wie dat hem siet speelen/
Die denckt in alle deelen
Voor seker anders niet/
Dan hy Apollo siet.
En komtet te gheschieden/
Dat hier de Edellieden
Eens maken een bancket/
So kostelijck als net/
Hy werdter straex gebeden/
Om zijn vermaackelijckheden.
Mijn Vrouwe niettemin
Ick bidd' u/ siet dit in/
Datmen heden ten dagen
So vele niet en vragen
Na vroomheyt van gemoet/
Als na het tytlijck goet.
De deucht wert niet gerekent.
Al is hy schoon welsprekend/
En of hy't alles kan:
Men sal u aan een man
Die machtigh is besteden/
Och Heer! de goede zeden
Die zijn nu niet geacht/
En hebmen geen geslacht
So even als de grooten/
Soo wortmen straex verstooten.
Maar kompter met wat goets
Een knecht/ al is hy broets/
Gelijck veel ouwe klouwers/
Al hadden schoon zijn ouwers
Een weynigh gevrybuyt/
Ter Zee gerooft/ geruyt/
En d'armen onderkropen
Het goet/ en uytgesopen/
Dat neemt men niet so nauw.
Sulck vollick noemt men gauw.
En 'twinnen dat is eerlijck/
Al smart het and'ren deerlijck:

En Ascagnes, als ghy weet,
Die heeft toch nietten beet/
Dit moet ghy overleggen.
Hy schaamt hem niet te seggen/
Als dat zijn vader bloot
Met visschen wint zijn broot/
En dat zijn schamele moeder
Hout kramery en voeder.
LVCEL. Wat daar geef ick niet om/
De ware Edeldom
Die moet uyt deuchde spruyten.
Ick acht geen rijcke guyten/
Hoe groot sy zijn van staat/
Als sy het goet en quaat
Niet kunnen' onderscheyden/
Noch al zijn geestichheyden.
Die in hem zijn so veel/
Dat ick hem houw voor eel/
Voor eel en wel geboozen/
Dies heb ick hem verkooren.
En wat het goet aangaat/
Dat heb ick boven maat/
En 'twast noch alle jaren.
Doch om dat te bewaren/
So schort my maar een man/
Die dat regeren kan.
Daar toe neem ick hem an/
Wel grootlijcx tot mijn voordeel.
Want hy heeft seer goet oordeel/
Verstant/ en kloeck belept
In overvloedicheyt.
Maar 'tis met mijn t'ondegen/
Het staat nu so gelegen:
Of ick moet haast vergaan/
Of hy moet haast verstaan
De smarte van mijn sinnen/
En heymelijcke minnen.
Dan doch hy is te schuw/
Lucelle, en voor u
En sal't niet willen vlijen/
Den Jongeling te vrijen.
MARG. Siet altoos wat ghy doet/
En weest wel op u hoed/
Want vond' u oude vader
V beyden eens te gader/
'Tliep qualijck met u of:
LVCEL. Ten souw/ ick heb verlof
Verkregen na begeeren/

Dat

Dat hy mijn wat sou leeren
En wysen op de lucht.
Margrieta treet eens upt/
Bidt hem van mynent wegen/

Dat hy sich veronlege
Te komen ten aanbijt
Ten na-noen/ wat goet tijt.
MARG. Ick sal gaan doen mijn blij

Tweede Bedrijf.

De VADER en LVCELLE.

Waar sydy lieve kint/ mijn dochter-lief/ komt nader/
Komt hier mijn halve ziel/ komt by u eygen vader:
Op dat ick met u spreeck van een saack/ die ick weet
Dat u verheughen sal/ en my sal wesen leet.
LVCEL. Wel hoe/ mijn Heer wel hoe? de schakels van u pijnen
En zijn die dan niet vast geklonken an de mijnen?
Wat ist dan/ dat u smart/ en dat my niet en deert?
Seght op/ soo't u gelieft/ wat ist dat ghy begheert?
Ick snacker na mijn Heer. VAD. Wel luystert op mijn seggen:
Monf. Henry de Baron die quam my vooren leggen
Met statelijcke reen/ of ick niet was gesint
Te geven u aan hem? het welck ick/ o mijn kint/
Heb an/ noch of geseyt: doch dat ick u behagen
En uwe wil en raat een antwoort soude dragen.
Ick denck/ dies ben ick droef/ dat ghy 't sult slaan ter handt/
Want hy van Adel is de treffelijckst van 't Landt.
LVCEL. Tgebieden staat aan u/ en my sal 't gehoorsamen
Van uwen wil en raat gevoegelijckst betamen.
Maer mijn Heer vader lief/ ick ware meer verblijdt/
Indien ick by u mocht noch blyven voor een tijt:
Op dat ick mocht mijn dienst en vlytichept besteden
In 't gereckelijck onthaal van u verstramde leden.
Want hoe ghy meer den loop uws levens hier vervult/
Hoe ghy my meer van nood gewisslijck hebben sult.
VADER. Soudy dan waarde kint/ wanneer ghy quaamt te trouwen/
V voldoende gewoont niet willen onderhouwen?
LVCEL. Mijn Heere/ ick geloof/ dat ick in sulcken schijn
Niet beter moog'lijck souw dan al de vrouwen sijn,
Die als sy zijn gehout/ door liefde tot haar mannen
En kleene kindertjes/ het medelijden bannen
Wt haar gemoet en hart/ en laten d'oude lien
In haar ellendichept/ daar sy niet eens na sien.
Maar dat sy var van my. Ick sal/ ist u behagen
V dienen nacht en dach/ en bet als opt mijn dagen.
Tis my van harten leet/ dat ick niet dencken ken
'Meerder eerbiedichept/ als ick u schuldich ben.
Dus bidd' ick vriendelijck met oogen neergeslagen/
Dat ghy den Heer Baron wilt desen antwoort dragen.
VADER. Warelijck in dit stuck so speur ick/ o mijn kint/
De goe genegentheyt/ daer ghy my met bemint.

Dies

Dies 't vaderlijcke hert dat brant my lanck hoe heeter/
En 'tdistileert mijn liefd van beter in noch beter.
Ick sal hem uwe wil beleefd'lijck doen verstaan/
En dancken hem met een van d'eer aan ons gedaan.

Tvveede Wtcomen.

LVCELLE met haer Speelinne MARGRIET.

Margrietgen singt my eens mijn droevich treurich Liedt
Tgeen dat ick heb gemaeckt gelijck ghy selfs wel siet/
Ick sing mijn droefheyt/ ick verblij mijn in mijn klachten
Om te versoeten het verdrieten van mijn wachten:

Op de Wijse:

O schoonste Persoonage, &c.

Of Moeder vande Minne,
Met u geswind en schutterlijcke jongen,
Die mijn verneerde sinne
Wel eer, met eer en achtbaarheyt ontfongen.
Ghy die 'tgemoet
So vrolijck voet,
En salicht steets met vreuchden.
Comt daalt hier bymen,
En leert my konstich rymen
Mijn liefs deuchden.

2. O schoonheyt net besneden
Van leest, van schick, van swier, van stal van standen
Van uytgelesen leden,
Van hooft, van hals, van heupen en van handen.
Niet rang noch vet,
Maar wel ghe set,
Bevallich, en behendich.
Doch grooter gaven
Sijn in u ziel gegraven,
Noch inwendich.

3. Och wat volmaackte reden
De wyse mont met val en vlot ontslippen,
Die met verstandelheden,
Eerst zijn gekleynst door 't breyn en lieve lippen.
Insonderheyt,
Met onderscheyt
En kennisse der dinghen,
Door dit opmercken,
Geen woorden, noch geen wercken
Hem ontspringhen.

4 Sijn hooge geest doorluchtich
Weet met de Pen te schildren en te schrijven:
Soo aardich en so kluchtich,

Dat ons gemoet en sinne t'samen kijven.
Of 'tware sijn,
Of stoffeloos schijn
Voor onse geesten sweefde.
Hy maalt het vrijen,
Het rechten en het strijen,
Of het leefde.

5.

Ick prijs Lief u manieren.
Ick roem in rijm van u hoochdragend wesen,
Al wat ghy keunt versieren,
En wat ghy looft, het wert van my gepresen.
Ick lees en schrijf,
Om tijtverdrijf.
Lust my te Redenrijcken.
Ick soeck in vele,
Maar hope dy ten deele
Te gelijcken.

6.

Ghy die my plach te leeren
Het Goudt Gemijnt, uyt 'tlichaam vander aarden,
Los-hartich te ontbeeren,
En 'tsienelijck goet te achten na zijn waarden.
Maar boven al
In 't aartsche dal
Het Hemelsche te wenschen:
Want sulck verkiesen,
En baart geen swaar verliesen,
Voor de menschen.

7.

Wat baat my nu dit weten,
Mijn kloecke kunst, u leerlijcke Lessen.
Als ghy mijn wilt vergeten,
O Toveraar van Ioffers en Princessen,
Die mijn bekolt,
Ia rolt en solt
Besweert en keunt belesen,
Mooghdy mijn haten,
Of dus ellendich laten
In dit wesen?

MARG. Beginnen niet/ Gespeel u aderen te rijsen?
Siet daar Ascagnes al gereet om u te wijsen
De grepen op de luyt? Wilje dat ick eens brem
En wenck hem hier by ons? LVCEL. Och neen/ och ja/ roept hem.
MARG. Ascagnes komt om hoogh ter kamer van Lucelle,
Haar luyt is wat ontsnaart/ ghy moetse wat verstellen/
LVCELLE. Ascagnes syd-y daar? Godt geef u goeden dach/
Met al wat men een vrient ter werelt wenschen mach.

Het

Het schijnt ghy zijt beswaart met sorghen die ick achte
Dat van de liefste komt/ die u misschien mach wachten/
Waar spdy doch altijt/ dat m'u so luttel siet:

ASCAG. Vergeeftet my Iofvrou, 'kben so geluckich niet
Dat yemant my bemin/ oock heb ick niet verkooren/
Want ick denck dat mijn lief noch niet en is ghebooren.

LVCELLE. by haar selven. Ach suldy jonge maacht so stout wel zijn van sin/
Dat ghy so onbedocht verklaren sout u min
Een slecht man? een vreemdeling? een gants onbekende?
Ick moet. Ach! 'tis gewelt/ mijn raat is al ten ende.

Sy gaat by hem. Ist moghelijck Ascagne, dat ghy noch niet en vrijt/
Daar ghy nu in de bloem van uwe jonckheyt zijt?
Ghy die so wel gheschickt en aardich weet te leven:
'Tis vreemt dat ghy u niet tot minnen kunt begeven
Eenige groote Vrouw/ of Iouffer van de Stadt/
Die hier niet weynich zijn/ waar saachdy/ seght mijn/ dat
Hem eenich Edelman so koel opt heeft ghehouwen/
Dat hy/ ghelijck als ghy/ 'tgheselschap schout van Vrouwen?
Den Adel is voorwaer al heel van ander stof/
Sy sijnder liever by/ ghy zijtter liever of.
Wie weet hoe dick dat sy vercierde namen dichten/
Als van gebuur/ gevaar/ speelnootjes/ en na-nichten?
Onder welck decksel dat de Hovelingen blp
Gebruycken onbenijt haer soete vryery.
Maar ghy treckt niet ter handt als een deel muffe boecken/
En wilt juyst op een prick der dingen gront opsoecken:
Laat voor de suffers grijs het kibbelen in schriftuur/
En vollicht ghy den loop van d'edele natuur.

ASCAG. Mijn vrouw/ soo'ck immer kreech gedachte so hoovaardich
Dat het om minnen docht ick achte my niet waardich
Dat my van eenich vrouw yets goets souw mogen schien.
Maar dat het so gebiel dat ick het quam te sien
Dat sy mijn jonst toedroech/ het sou veel-licht geschieden
Dat ick wierde so stout mijn dienst haar an te bieden/
Op hope of sy haar mocht komen eens te pas/
In sulcke saken daar sy wist des noodich was.
Doch 'tmeestendeel waarom ick't hebbe laten drijven/
Dat was uyt vreese dat verachtert soude blyven
Den handel van u Heer u Vader. Die den loop
Der minnen wil voldoen/ haalt niet veel over hoop.
Want veel die reuckeloos haar het selfd onderwonden/
Die hebben sich int lest qualijck geloont gevonden.
Daarom docht mijn/ Me-vrouw/ 'tis beter stil gestaan/
Als arbeyt te vergeefs met kleynen danck gedaan.

LVCELLE. De vergelding bestaat in 'sgevers onderscheyden.
Die merckelijcke let op 'spersoons waardicheyden.
Mijn dunckt het sou voorwaar wel zijn een lompe vrouw/
Die u minnelijcke jonst afslaan of weygeren souw.

En soo veel mijn belangt/ ick kender heden eenen
Die om u liefde lang en bitter heeft gequenen.

ASCAG. Boert vry/ soo't u belieft. Want ick ben te gering/
Dat yemant minnen sou dees arme jongeling.
Ghenomen oft so waar/ soud' ick niet mogen weten/
Waar dat dees Jofvrou woont? of hoe sy is geheten?

LUCELLE. Ascagnes syt ghy dom? kendy de maget niet?
Het is Lucelle selfs/ de gene die ghy siet.
Ick bent helas! ick bent/ ick bent die u beminne.
Ick bent die't Nood-lot noyt gedoochde/ dat mijn sinnen/
Noch dat mijn weecke breyn int minsten was beroert
Met liefd' of sulijckheyt/ maar ghy hebtse vervoert/
Door u geswinde geest/ en dat in sulcker voegen/
Dat ick u selve moet/ hoewel met ongenoegen/
Verklaren al mijn min en lieffelijcke pijn/
Die voor mijn eygen hert geswegen hoort te sijn.

ASCAG. Mevrouwe/ ick en weet te dencken noch bemoeden/
Of ghy dit seght tot proef/ of dat ghyt doet ten goeden
Maar immers houd ick my dobbelt geluckich / ach!
Indien ick maar u slaaf eeuwelijck wesen mach.
En denckt niet dat ick opt belooning sal begeren/
Den Hemel sy mijn tuych voor wien ick u besweren/
Dat ick my gants en al u eygen maack van nu/
Van nu tot in mijn doot/ en voorts so sweer ick u/
Ist dat het blint geluck mijn quade kans wil keeren/
Of soot my mid'len sendt om u na wensch te eeren/
Ghy sult u dienaar sien ootmoedich en bereyt
Tot u dienst/ na mijn macht / niet na u waardicheyt/
Want die is my te groot. LUCELLE. Lief u lust wel te spreken/
'Tis noodich/ soo mijn dunckt/ dat wy dit laten steken
Tot morgen voor de noen op dese selfde tijt/
Wy sullen voorts te saam wat praten wijt en sijdt.
Vaart wel mijn lieve helft. ASCAG. Ghy oock mijn welbehagen.

LUCELLE. Ach gaat/ vertreckt mijn lief/ Vader mach na u vragen.

Derde uytkomst int tweede Bedrijf.

De BARON met zijn Lackay PANNETIE-VET.

O Vonnis al te hart! de afdanck is te straf/
Die mijn van desen dach Lucelles vader gaf.

PANN. Wel hoe mijn heer! wel hoe? BAR. S'is niet gesint te trouwen.

PANN. Dat is geseyt in duyts/ ghy meught u rust wel houwen.

BARON. Het is wel waar dat ick haar selven noyt en sprack:
Ick laat my duncken/ dat ick mondling haar vertrack:
Een deeltjen van mijn leet en overgroote smarten/
Dat haar het ander deel souw dapper gaan ter harten.
Daarom ghy Pannevet loopt hem/ siet datje raackt
By Leckerbeetje stracx/ en segt hem/ dat hy maackt/

Dat

Dat ick gelegentheyt mach krijgen om Lucelle
'Tsy morgen of van daach veel saken te vertellen.

'tVierde uytkomen, Tweede Bedrijf.

PANNETIE-VET, LECKER-BEETIE.

O Leckerbeetje hou/ mijn groote kamer-raat!
Waar loop gy doch na toe/ dat gy so besich gaat?
LECKER. Gy steurt my met jou praat/ en let mijn wel een roccheltje/
Ick stick schier an de sluym/ wat drabbelt mijn dit boccheltje?
Siet tegen wien ghy spreeckt/ as ick mijn dingen doe/
Of as ick hoest of fnies dan spreeck ick niemet toe.
O dit wanschapen ding! wat is dit/ lier gy dit van jou ouwers?
Wat schort jou op mijn bult? ick draachse op mijn schouwers/
PANN. S'is jou niet in de weech/ of gyer wat op schiet/
Daar ickse heb gekoft/ daar krijchtmense wel om niet.
Maar dats al even eens/ Leckerbeetje nu dat overgeslagen/
Mijn heer en meester de Baron die doet jou vragen/
Of gy geen middel weet te brenghen aenden dach/
Waar door dat hy Mevrouw Lucelle spreken mach?
So ghy hier in jou dienst ghewillich wilt betoonen/
Hy salt u na u wensch en na u wil beloonen/
LECKER. Ick houw van woorden niet/ al sijnse noch so schoon.
Hoort hier eens Fylebaart/ voor mijn verdiende loon
So sou jou meester mijn/ die doch so wel kan hoven/
Het Hovenierschap van zijn koken moeten loven.
Want siet ick kan hovenieren by avont en by noen.
PANN. Wy hebben over Disch gheen Hovenier van doen.
Vraacht na een ander staat/ dits te kleyn en oneerlijck.
LECKER. Wel maackt jou Meester dan niet veel banketten heerlijck/
Noch waerdschappen/ noch kostelijcke malen groot/
Daar hy den Adel en het Juffermarckt op noot?
Schickt niemant dat daar 'thoort dat daar niet wert opgesproken?
PANN. Gy wilt Hofmeester zijn en heerschip vande koken.
Nu versta ick jou eerst. Wel Lecker, dat is recht
Een dingen dat jou past. Ick moet met dese knecht
Wat alven/ wat gecken/ wat lacchen/ boerten/ jocken/
'tJs sulcken mallen bloet. O gy kock aller kocken/
O komt hier voor den dach. Gy verstaat jou immers wel
Op de saussen van een saussijs/ of van een mope frickedel/
Gefricasseert inde bruyne brande graafmouweris/
Of op een snipje met zijn dreckje? also wel denck ick als Louweris.
Op de vreemde Composten en sopjes vande vossendans?
Vande Almangie quapaart/ van een vette Gans?
Van de Struyven en Taarten/ van galliaarde Spaenjen?
Van de sinckepas over 'tgebraen? van appelen van Oraenjen?
Van de Bergo naskes en de maskarades van een hoen?
Van het droopen en de capriolen van een kappoen/

Van de bisarde grimassen van de Artisocken?
Van toekrupt/ van gecoockte Salm/ en Engelsche bocken/
Over de pastepen/ met sla/ van quins parlement?
Ick gis datje de quaterbranckt lavagotte en peck in de ton wel kent.
Ick kan geen van al die toerientapen/ noch snorreppen.

LECKER. Waar haaljet al van daan? hoe kant jou verstant begrijpen?
Ja wel gy bint een man als morch: vaar gy hebt een pfere hooft:
'tIs vreemt dattet Iupiter niet met zijn diamanten bijl opklooft/
Voor seker souwer een Pallas van de koken upt komen:
Ja wel speciaal/ gy hebt de kunst geweldich innenomen.
Gy moet met veel Heeren en Princen hebben verkeert.
Niettemin ick ben in de koken oock geweldigh geverreert/
En trouwen de 9. vrye kunste oock/ wil ick segghen/ als in lastrolagie/
Natimatica/ ramatica/ de gigromance/ lusica/ petorica/ frobentomie.
Maar insonderhept sin ick baas uptgenomen in een stuck/
Dat is/ ick weet de lup te seggen veel goeder geluck/
En wat avontuur dat sy sullen krijgen in haar leven.

PANN. Wel siet eens in de mijn/ ick sel een vaan ten besten geven/
En so ick niet betaal/ so haalt de duyve stracx

LECKER. Wil ickje segge Pannetje-vet? ick ben niet goet bullebacx.
Ay staat wat van mijn of/ de duyvel die mocht falen/
Hy sou mienen dat hy jou had/ en hy sou mijn halen.
Daar houw ick mijn geck me/ ick heb geen sin in de geck.
Maar om datje wilt verbullen mijn ellendigh gebreck/
Want siet mijn holle maagh en al mijn lege darmen
Die krijten in mijn buyck/ dattet een mensch sou erbarmen.
Vermits ick niet en heb genut/ noch kouwe schaal/ noch onbijt/
Noch brandemoozis/ extract/noch borstwater/noch taback/noch nietemijt.
Komt geefmen nou jou hant/ op dat ick u seg te veuren/
Op dat ick jou vertel/ wat jou noch sel gebeuren.

PANN. Siet daar Leckerbeetje, en seght myt 'tgoet en 'tquaat
Dat mijn hangt over 'thooft/ wat mijn te wachten staat/
Praat mijn niet na de mont. LECK. Ick sie hier in de strepen
En vouwen van jou hant veel wonderlijcke grepen.

PANN. Hoe stajy doch so lang? verteltmen hoe en wat.

LECKER. Ten eersten sie ick/ dat gy hebt maar een moer ehadt/
En de Vaars die gy hebt/ die schijnt datter so veel bennen
Dat gy den een voor den ander qualijck keunt bekennen.
Ist niet waar? PANN. Spreeckt daar niet of/ spreeckt van mijn.

LECKER. Staat stil Pannetjevet. Hier staat in dese lijn/
Dat gy een oolijcke guyt bent/ en wert dagelijcx slimmer/
En dat gy een lacchet bent op straat/ en binnens huys een grimmer.
Ist niet waar? Hier blijckt dat gy altijt sondaechs jou gelt verpopt/
En dat gy niet gaarn jou Koosen voor Verckens stropt.
Ist niet waar? Hier staat datje noch passelijck by 'tgehoor bint/
En datje wat murw en wat dick achter jou oor sint.
Hoe nou? staat stil: wat so/ datsen vryer/ so dat is fraytjes.
Gy drinckt gaarn Antwerps bier/gy eet gaarn bestaptjes.

Gy hebt altoos snoeperv in jou diessack/ seg ist niet so?
Gy bent gaarn op de Rederijckers kamer/ en thuys benje noo.
Gy lecht gaarn een blaatje/ dat kan ick upt jou duymen sien.
An Japickje gaat van mijn hartje/ of ick vijst een pruyme stien.
Ick sie dat gy liever een vrouw in 't hemt siet/
As een man in 't harnas: ist niet waar? PANN. Ick bent alleen niet/
LECKER. Noch sie ick in de vouwen en kreucken van jou vingeren/
Dat gy snachts gaern wat loopt by der Straten slingeren.
Ist niet waar? en daar sie'ck in jou Borgoense kruys/
Dat gy met de jonge maats veel tijts loopt in't Olykoekxhuys
PANN. Hy dat is al geschiet/ gy meucht daar wel van swijgen/
Secht my wat avontuur dat ick hier noch sal krijgen.
LECKER. Twee dingen ken ick jou noch toe te komen sien/
Dat is/ jou sal een goet gelock/ en een ongeval geschien.
Want 'ten sy dat gy geen soberder leven wilt verkiesen/
So suldy haast jou neus tusschen jou wangen verliesen:
En dat souw my van jouwent wegen dapper moeyen.
Siet jou wangen die sellen over jou neus heen groeyen/
So gy dat brassen en bruysen en slempen niet en laat.
En nou Pannetjevet, wat dat het geluck an gaat/
Dat staat in jou eygen hant/ kundijt maar wel beleggen/
En vollich gy de wech die ick jou wel kan seggen.
PANN. Ay secht het mijn doch knap/ segt mijn de raat mijn vaar.
LECKER. Maar gy selt noch een koopman werden van veugels/ of een veughelaar
Doch gy moet u geen moeyten ontsien/ noch an u niet laten gebreken/
Gy moet jou hooft inden grooten hoenderkou steken/
En roepen/ wie wil mijn veugelen/ wie wil mijn/
En so gy jou selfs verkoopt/ sel gy dan geen koopman zijn?
PANN. Dat jou de pocken haal met jou liegen.
LECKER. O lieve soetert/ 'kben niet vervaart voor driegen.
PANN. Hoort eens Leckerbeetjen hoort/ laat ons dit overslaen/
Wanneer en waar sal mijn Heer best by Lucelle gaen?
LECKER. Maar nu van avont spaa dan sal sy gaan ter kercken
Laat hyse nemen waar/ niemant sal daar op mercken.
Hy kanse dan na wensch daar komen wel ter spraack:
Maar seght hem oock van mijn/ dat ick mijn reeckening maack/
Om heer en baas te zijn van zijn kelder en koken/
Gelijck het in't verdrach te samen is besproken.
PANN. Ick sal dat seer wel doen/ stel gy jou maar gerust.
LECKER. Eeleman hout jou woort: Och ick heb so soeten lust.

De vijfde uytkomst in het tvveede deel.

PANNETIEVET en BARON.

PANN. Lecker heeft mijn gesept/ dat sy sal gaan te preken
Nu t'avont/ en dat ghy haar veylich daar meucht spreken/
In't in of uytgaan. Na dattet komt te pas.
Ja mijn Pannetjevet, ick wout al avont was.

BARON en LVCELLE.

Ick bidt u/ vrouwelijn/ dat ghy niet vreemt en vijnt
Indien men totter doot sich uytmergelt en prijnt
Door 't onkeerlijck gewelt der meer als sonderheden
Des Goddelijcken glants van u volmaackte leden/
Daar mijn te keurigh oogh eerst hongerich op viel/
Maar meest verwan mijn hert de deughde van u ziel:
Waar met den Hemel u verciert heeft overdadich/
Ick ben gedwongen door mijn lijden ongenadich/
Te vollegen het spoor des genen die ghewont
Is van een Scorpioen of van een dollen hont/
De welcke niet en kan gesontheyts kracht erlangen
Als door de geen van wien hy 't gift eerst heeft ontfangen.
Daerom o schoone maacht/ de wonden doch geneest
Die ghy geschoten hebt in 't binnenste van mijn geest.
Want ander hulp en raat en vind' ick in gheen boecken/
Mijn doot en leven is alleen by u te soecken/
Door 't goed of quade krupt van 't woortje ja of neen /
Met vrundelijck beschept en antwoort op het geen
Dat u Heer Vader heeft verklaart van mijnen 'twegen.
Doch eer dat gh' 't uytstelt/ als voor u niet gelegen/
So bidt ick ernstelijck erlegt in u gemoet/
Wien dat ghy u onthout/ en wat ghy my al doet.
Siet hoe ick selfs mijn selfs mijn selven heb ontstolen/
En u genadichept mijn selven gantsch bevolen.
Doch wildy niemant dan die juyst geheel is waart
O deuchts hoochwaardichept? g'en vint hem opter aardt.
Maer spdy eens belust u trouwtste slaaf t'aanschouwen?
Siet hier siedy hem staen/ o pronck van alle Vrouwen/
Hy smeeckt u goethept an/ zijn bidden eens verhoort/
En geeft zijn herte hoop slechs met een gunstich woort.

LVCELLE tot de BARON.

't Is ongetwijffelt Heer/ dat ons huys en wy souwen
Door u ghe-eert zijn/ dies ben ick aen u gehouwen/
Mits die seltsame jonst die my van u geschiet.
Ghy weet wel dat ick sta noch onder het gebiet
Mijns Vaders lief en waart/ en dat my daar beneven
Met allen niet en voeght hier antwoort op te geven/
Door dien ick willeloos my selven noch bevijn/
Of heb ick een gewil/ sy hangt heel an de zijn.
En die/ geloof ick vast/ seyd' hy u wel voor desen/
Dien mooghdy/ so ghy wilt/ genoech u laten wesen.
Ick bid' u voor ditmaal en spreeckter niet meer van/
En doet u selven moeyt/ noch my geen quelling an.
Vaart wel mijn Heer/ ick ga.

Ha bitt're wrede w

Die op een selfde stondt mijn lijf en siel vermoorden.
Komt heylicheden komt/ slaat met een donderkloot
Tot pulver al mijn borst en al mijn leven doot.
Komt Susteren Fatual, komt wilt u doch verhaasten/
En maackt dat desen dach mijns levens sy de laasten.
Hoe sydy Minne doch so wreevel/ en so vreemt/
Dat ghy geen ander vreucht dan in het pijnen neemt:
En hoe dat ghy te meer de uwe gaat beschaden/
Hoe dat ghy noch te min u selven kunt versaden?
Al is het Eecheldier een gulsich slockend' vraat/
Het wijckt doch van de wond/ wanneer't sich voelt versaat
Met voetsel en met spijs. Den brassart oock door t'eten:
Maar ghy Mensch-eter niet/ die met heel groote beten
Uw' eygen dienaar schockt/ en breet haar vleys in't lijf/
En doet de grootste moort slechts om een tijtverdrijf/
Blijft even selde-sat/ en wert vernoecht/ noch dicker.
Ghy houwt van schransen op ghelijck de Lever-picker/
Die nacht en dach het hart van d'arme darm verscheurt/
Die 'tbreken van zijn eedt onmenschelijck betreurt.
Lucelle kondy so mijn liefde tot dy mercken/
Als ick u schoonheyts kracht voel in mijn siele wercken/
Ick wierde eyndeling van u wel eens bemint.
Veel beter waar't geweest/ waar ick geboren blint,
So had den blixem van u glansen niet geslagen
In mijn gesicht/. en 't ooch en had my niet doen klagen.

Sijn Vrient komt op het slach.

Wel hoe mijn groote vrunt/ wat staady hier en klaacht
Met Vrouwelijck geween/ dat om een slechte Maacht?
Ghy die so manlijck u in vreesselijcke strijden
Ten Oorloch hebt ghehadt/ ghy die daar dorst doorrijden
De hoopen dicht gemengt/ de dronels pyre lien/
Die kogels/ noch geschut/ noch niemant hebt ontsien
Die Ridderlick ten Hoof brocht de gesprengde vanen
U Vaderland tot eer/ u vyanden tot tranen/
U vrunden tot een prick/ u selven tot een staat/
Die van verdienden lof tot barsten swanger gaat/
Moet ick dien Eedlen heldt/ die hem so heeft gehouwen/
Een slaaf sien van de min/ een lecker van de Vrouwen/
Al is sy schoon al schoon/ al is sy wel geacht/
Wat is haar schat by d'uw? haar bloet by u geslacht?
Komt by u selven eens/ en stelt doch uyt u sinne
De sotte frenesy der breyneloose minne.
Ghebruyckt u goet verstant/ ontweckt u siet dit in.
Het kleene vonckje viers is lichter in 't begin

Te drooben in de pot met sorrichboude handen/
Dan of men reuckeloos liet ons huys en hof verbranden/
Wildy dees raserny in't eerste niet weerstaan/
So sal't met u int ent heel jammerlijck vergaan.
De loffelijcke faam door so veel sweets ontfangen/
Sult ghy die an de gunst nu van een vroutjen hangen?
O kunst-baarende hooft/ van wiens Godlijck verstant
Trompetten wijdt en sijdt de grootste van het landt/
Die de Raadtsheeren/ en de hooge school-geleerden
Als een geboren Godt en weerelts wonder eerden:
Ghy die 'tghemeene volck besadicht en verbaart
Door 'tkrassen van u pen/ en 'tblickeren van u swaart/
Waar is u dapperheyt en wetenschap gebleven/
De klare spiegels en de sporen van ons leven?
Wat maackt haar weerschijn dof?wat maackt haar prickels plomp
Of is de geest benart in den vleeschelijcken romp?
Wel hoe dus moedeloos? wel hoe waarom versuchje?
Ick sie watter af is/ de geest is om een luchje.
Maar wat heb ick gedaan/ dat ghy u mijnder schaamt/
En snorden om de kop als ghy mijn tegen quaamt?
Dan dat is nu alleens/ komt laet ons met malkandren
Gaan buyten op ons lant/ of na den boogaart wandren.

Het derde Bedrijf.

LUCELLE, MARGRIET, LECKERBEETIE, ASCAGNES.

LVCELLE. Het geeft my al te vreemt/ 'ken weet niet wat 'tbeduyt/
Dat my Ascagnes niet comt leeren op de Luyt/
Ghelijck hy gisteren my in't uytgaan wis toeseyden/
En d'uur is lang voorby die wy te saam bescheyden.
MARG. O sekers zijn versuym is noch geen half kartier/
En had hy geen verlet hy waar gewisslijck hier.
LVCEL. Tis waar/ Margrieta. Maar de recht verliefde sinnen
Valt het wachten lang van dingen die sy minnen.
Waar blijfdy lieve lief? MARG. Ick loof niet of ghy spot.
LVCEL. Spotten! o neen 'tis ernst. MARG. So sinneloos noch sot
En kan ick nimmermeer Carponys dochter achten/
Dat sy een vreemdeling van nederen geslachten/
Veracht en onbekent/ souw plaatsen in haar sin.
En spreeckt my meer geen quaat van 'tgeen dat ick bemin.
LVCEL. Mijn ziel siet op zijn ziels volwassene hoocheden:
Dies min ick blindeling niet maar door 'tbeleyt van reden/
Die mijn zijn deucht aenprijst: sulcx dat niemant als hy
So grooten heerschappy sal hebben over my:
Och had ick maar 'tgeluck dat ick hem slechts mocht krijgen/
Siet hier Margriet siet hier mijn blos van opwaarts stijgen.

Mijn

Mijn bloet bruyst in mijn lijf/ mijn borst wert toegestopt/
Ick kan niet spreken. Ach! voelt hoe mijn hartje klopt.

MARG. U aangesicht dat geeft volle getuygenissen
Van d'innerlijcke ongesteltheyt uws gewissen/
Door de menichvoude verwisseling van kleur/
Maar doet al wat ghy doet heymlijck/ op dat hier deur
U Vader out en kout geen mes en wert gegeven/
Dat hem afsnijd den draet van zijn geluckich leven.

LECKER. Wel wat wil dit toch zijn/ dit sta ick vast en peys/
Dat ick Ascagnes sie van d'eene reys op reys
So snuyven heen ter sluyp op onse Juffers kamer?
Lucelle, datje 'tliet/ het waar u veel bequamer/
Dan dus gemeen te zijn met dese vreemde knecht/.
'tEn is geen deegelijck spel/ de wagen gaat niet recht.
Daarom loop ick ter schuyl ter sijen vanden toozen/
Om 'tgat eens door te sien/ gangs bloet koom ick te hoozen
Dat hy/ dan dats alliens/ ick sweer't hem by men sier/
Ick sel hem so knellis duyvelen: dan nou ick sech niet mier.

ASCAG. Mevrouwe sijt gegroet/ soo'ck langer heb gebleven
Als de gestelde tijt/ ay wilt my dat vergeven.
'Tquam door u Vader by. LUC. Ick neemt garen in't goet:
Wat kan men straffen hem die nieuwers in misdoet.
Ghy soudt u nimmer oock so qualijck kunnen dragen/
Dat ick mijn uwer souw verstoozen of beklagen;
Vermits u goede geest/ en wackere aardicheyt
Van al u gantsche doen/ d'welck my so heeft verleyt
Dat ick betovert ben ghelijck ghy mencht bemercken/
Gelooft mijn woorden niet/ maar siettet an de wercken.
Mijn sinnen zijn beroert en dwarlen vast door een/
Mijn tong kleeft an mijn mont/ ick haaper in mijn reen.
Mijn hart beeft in mijn lijf/ en 'twil van vrese breken/
En immers moet ick nu een weynich met u spreken
Van saken die mijn self int naaste aane gaan.
Wat komt my over? ach! het is met my gedaan.
Ick ongeluckige/ wat deed' ick opt geboozen.

ASCAG. Ick bidde u mijn vrouw/ so'tbidden kan bekoozen/
Secht my wat klaarder uyt het ghene dat u let/
En op u dienaer trouw een vast betrouwen set:
Die om u wel te doen souw wagen duysent levens/
Indien dat ickse had/ ick schonckse u alle tevens/
En eygendens' u toe uyt grontslach van mijn hart/
Als ick u mocht daar met verlossen van u smart.
Ach help! wat hebdy dat u verru so verwandert?
O mijn? ghy bent so bleeck/ u wesen dat verandert/
En over al breeckt uyt dat klamme koude swiet.
Sit neer/ ick haal Azijn. LUC. Ach neen/ neen doet dat niet/
Maar laat my doch begaan/ dat bidd' ick u so lange
Tot dat ick weer bekoom: ach! my is noch so bange.

ASCAG. Wel leent dan wat aan my/ geeft u toch wat te vreen/
Versterckt u swacke Geest/ en rust u flauwe leen.
LECKER. Wat droes! wat hoor ick hier? kan men hem soo vergeten?
Foey Lucelle foey: (sus) ick moet dat grontgat weten.
LVCEL. Ick kan u langher nauw verberghen mijn verdriet
En innerlijcke pijn/ vermits ghy selfs wel siet/
Hoe dat de starcke Min so bloedich als tyrannich
Met krachten nederdruckt mijn willen wederspannich.
Mijn plicht door het gewelt van de bevallicheen
En hoflijckheyt uws aarts/ die veer boven 'tgemeen
Doorluchtich in u blinckt; soo dat ick ben ghedrongen
My gants te gheven op de soete sotte jongen/
Die my ick wil of niet/ doet seggen (laas!) met pijn/
Als dat ghy hebt so veel ghewonnen nu op mijn/
Als minnaar opt van lief mach eerelijck begheeren.
ASCAG. Soud u volmaacktheyt haar wel kunnen so verneeren
Een die niet waardichs heeft/ ick schaamt my te belijen.
Om mijn te minnen? mijn? mijn sech ick/ die daar ben
Een woeste vreemdeling van slechten huyse? en
Mijn Vader arme Man slooft in zijn visscherijen/
Mijn Moeder goede Vrouw die sit met kramery/
En wint de schaamle kost. Hoe soudy dan op my
V oogen kunnen slaan? en dat my meer doet schricken/
Dat het u Vader wist? hy sloech mijn 'thooft an sticken.
LVCEL. Vrynckt sulcken redens niet mijn lief/ mijn troost en vreucht/
Want liefde heeft geen wet/ den eeldom spruyt uyt deucht.
'kHeb goederen genoech/ dat meen ick/ voor ons beyden/
Mijn Vader is stock out/ en sal wel haast verscheyden.
Ons schort maar lijdsaamheyt dien tijdt te dulden af/
Tot hy het eene been als 'tander heeft int graf.
En weest versekert vry dat nimmermeer de minne
Eenich veroveraar sal maken van mijn sinne/
Die meerder is als ghy: dits een besloten saack/
Indien ghy swaricheyt niet meer als ick en maack.
ASCAG. Ick waar wel onbeleeft/ waart dat ick ging ontseggen
'tGeen daar veel Edellien te kost om souden leggen
Haar eygen vleys en bloet: 'tgeluck dat ghy my biedt
En soud ick waarelijck verruylen willen niet
An 'thoochste Keyserdom of Koningrijck verheven/
Want ick wens in u dienst te sterven en te leven.
LVCELLE. 't Woortjen dat ghy daar spreeckt komt dat uyt 'sherten gront?
ASCAG. Mijn hert/en tong/zijn eens/ noyt dacht ick dubble vont.
Maar waarom vraaghdy dat: LVC. Om dat ghy jongelingen
Soeckt eerelijcken lof uyt schandelijcke dingen:
Voornamelijcken in der reyner Maachden val/
Het welck ghy u beroemt als treflijck over al/
Niet achtend' uwe ziel/ noch de vervloeckte eeden
Op de verdoemenis van eeuw tot eeuwicheden/

Indien

Indien dat oyt u trouw of dat u jonst vergaat/
Die langer niet en duurt dan als de valsche praat/
Die men gesuyckert maackt met honich-soete woorden/
Om 'tleven van de eer der Dochters te vermoorden/
Met tranen biglend' en met een geveynst gesucht/
Die met u vruntschap strax verstuyven in de lucht/
So haast als ghy de vrucht (laas!) van het licht vertrouwen
Genooten hebt/ en laat de Deernen droef in rouwen.

ASCAG. Ick heb vermoeden dat/ wien ghy't geluck toelecht
Om met u eens te treen in wettelijcken echt.
Dat die hem ymmers wel vernoecht sal kunnen houwen
Met d'eelste en de schoonst van alle aartsche vrouwen.

LVCEL. De blonde Oenon, en fuyvre Dido rijck/
By wiens schoonheyt ick my in't minste niet gelijck/
Die hebben wel versocht/ doch met haar schand en schade/
De fixe trouwichheyt/ en 'tmeyneedich verraden
Van haar verswozen liefs/ wiens jonst niet was dan wint.

ASCAG. Maar alle menschen zijn niet even eens gesint.
Of schoon daar een'ge zijn besmet met die gebreken
Men moet de vromen om de boose niet versteken.
Want ick belooft u/ siet/ geeft mijn u rechterhant/
Wt een verwonnen borst en by mijn goet verstant/
Dat ick u nimmer sal verlaten noch begeven/
Noch ongenoecht aandoen in al mijn gantsche leven.
En so ick anders doe/ so moet het Hemels vier
Mijn lichaam heel tot as en stof verbranden hier/
Eer dat ick schend' mijn trouw die ick u nu belove/
Eer sullen ongeveynst de groote Heeren hoven/
Eer sal de aard de zee/ eer 'tlichaam sonder pijn/
En wat onmoghlijck is dat sal eer mooghlijck zijn.

LVCEL. Wel aan/ gedenckt altijt eer ghy komt t'overtreeden
Aan u beloofde trouw met overgeven eeden:
Ick weet niet wat ick u doch meer bevelen souw/
Als dat ghy mijn o lief/ oprecht zijt en getrouw.
Dat is d'eenige kroon en kransse van de Minne/
En die de Minnaars doet gelückelijck verwinnen.
En tot verseeckring van mijn vrıendelijcke jonst/
Hoefd'y geen ander proef/ als dat ick u sech op 't ronst
Met dese mijne trouw/ en houtet voor waerachtich/
Dat niemant anders mijns oyt wesen sal deelachtich:
Dees kus neemt tot getuych/ en tot een soet gedenck/
So draacht dees eedle rinck/ die'ck u op trouwe schenck:
Waar in dat ghy sult sien gegraven en gesneden
Hoe veel de kunst vermach der geestige Goutsmeden/
Oock hoe Cupido daar sit schrijlincx op een hont/
En wijst te swijghen met een vinger voor de mont
Met welck afbeelding dat ick heb beduyden willen
'Tgunt dat van binnen staat/ siet leest/ getrou en stille.

ASCAG. Myn vrouwe/ ach helaas! mijn macht is al te kranck
By de genegentheyt daar ick u met bedanck.
Ick sal die vingerling aan mijnen pinck nu steken/
Daarse geen levend' mensch met cracht my sal af breken/
Ten ware na mijn doot. Nu dient ons te versien/
Hoe/ en wanneer/ en waar ons houlijck sal geschien.

LVCELLE. Gaat heen mijn lief/ gaat heen: daar is veel tijts verstreken/
T'wijl ghy hier zijt geweest/ en komt my t'avont spreken
Ontrent de klocke tien/ als vader is te bedt/
Wy sullen dan raatslaan/ wat 'tbeste aansien het.

ASCAG. Ick kus u handen lief/ vaart wel dan tot tien uyren/
Die korte tijt helaas my hondert jaar sal duyren.

LVCEL. Vaart wel mijn Bruydegom tot t'avont/ wel hoe dus?
Het mach niet van mijn hert/komt geeft men noch een kus.

Binnen.

LECKERBEETIE alleen.

Ach wat heb ick gehoort? wat heb ick moeten hooren?
Och had ick doof geweest/ of had ick doch geen ooren.
Sy zijn tsamen getrouwt/ de duyvel en de droes.
Ick bijt mijn keel schier of/ de kop is mijn so kroes.
Mijn heerschip heeft de guyt genomen van de straat/
En hy vergelt de deucht met sulcken snooden daat.
Daar hy die weldaat hoort met dienst en danck te kennen/
Daar is hy over uyt zijn meesters eer te schennen/
Dat in zijn eygen huys/ dat an zijn eygen kint/
Zijn een'ge dochter waart/ so schoon als wel bemint.
Maar ick belooft den boef/ en die lichte Lucelle
Dat ick heur allebey een spulletje sal bestelle/
Dat heur wel heugen sal. Dat kost heen na den baas/
Ick sal hem lang en breet gaan doen sulcken relaas/
Dat hy hem met een streeck wel lichtelijck sel genesen
Van pocken/ mocken/ lempten/ en wat in hem mach wesen.
Mijn meester is een quaan Turck/ so fel ick weet niet hoe/
Ick mien gelijck een schaap. En Dan voort na den Baron toe.
Want of hy den ouwe man ter vlucht quam t'ontloopen/
So sal de Baron en ick hem lustich t'samen stroopen:
En peuluwen hem lustich of met wat ongebranden as.
Ick souwt seker niet doen/ waar't dattet niet en was/
Om dat ick de Baron zijn koken sel bewaren.
O suycker eelekaerten/ hoe lustich wil ick daar varen.
Mijn tangden watren alries/ mijn buyck bomt as een trom/
Ick kan so lang niet wachten tot ick tot zijners kom.
Mijn dunckt ick proef alries de proppe teneetjes/
De Lambsboutjes/ de kiecxkens/ en de leckerbeetjes/
De wijnsopjes/ de doopjes/ de droopjes/ en!
Al de soete smullerp/ die ick niet noemen ken,

O hemel-

O hemelsche leckerny! o kost hoe wilje smaken,
Nou ick mach binnen gaan het avontmaal reet maken.

Het vierde Bedrijf, 't Eerste uytkomen,

BARON, PANNETIE-VET, LUCELLE,

Komt hier Pannetjevet, komt mijn getrouwe knecht/
En haalt men stracx mijn Luyt/ want ick ga regelrecht
Voor mijn Lucelles deur mijn droefheyt haar verklaren
Laas! met een jammer sang vermengelt met mijn snaren.
PANN. Ick ga mijn Heer/ siet daar/ mijn bootschap is gedaen/
Gaan wy alst u belieft. Bar. Wildy wat achter gaan?
PANN. Daar staat sy aan de poort. Gaat Heere by haar kouten/
Beschreumthept hindert vaack/ 'tgeluck dat helpt de stouten
Door veel gevaarlijckhepts/ en voor al inde min.
Daarom mijn waarde Heer treet lustich daer op in.
Haar oogen staen so soet/ gaat/ wilt geen tijt versuymen,
Veellicht heeft sy verkeert in 'tgoet haar quade luymen,
Want ongestadich zijn de vrou-lie van natuur/
En wisselen van sin wel tienmaal in een uur.
BARON. Houdt daar bewaart mijn Luyt/ en wilt my hier verwachten,
Indien de Goden hier/ o vrouw van mijn gedachten/
So veel gelucx en heyls den mensche geven wouden/
Dat sy haar sinlijckhept gebreydelt kunden houden/
Ick soud' op heden nu niet smaken dese pijn/
Noch u ten tweede maal so moeyelijck niet zijn/
Met mijn lastich gebedt te lemmen aan uw' ooren.
Gewaardicht u doch eens mijn bidden te verhooren/
En schuttet voor den doot/ o uytverkoren vrouw/
V dienaer die u mint gestadich en getrouw.
Hebt doch medelijden met m'ondraechelijcke smarte/
Leest in mijn aansicht doch de wedom van mijn harte/
Die door u schoonhept in mijn ziel oorspronckelijck sproot/
Die s'werelts Schepper tot verwondren in u goot.
LVCEL. Mijn Heere ick en kan in 'tminste niet glooven/
Dat ick pets heb in mijn dat u persoon sou slooven
Of dus wanhopen doen, En aangesien oock dat
Hier so veel Joffers zijn in dese groote stadt/
Die ongetwijffelt haar geluckich souden roemen/
Indien sy maar voor haar u liefde mochten noemen:
Daarom dunckt my voor 'tbest/ dat ghy u geeft tot die
'tmeer waardigh zijn/ als ick my selven acht of sie.
Ick lijd' oock gaaren dat sy my ver overwinnen
In lichaams schoonhept/ en in schranderhept van sinnen/
Ook in welsprekens kunst. Bar. Ick denck niet datter leeft
Een schepsel dat by u in waardicheden heeft.
En hierom ist dat ick somwijlen onverduldich/
De nootschicking wel trots en lasterlijck beschuldich/

Om dat hy heeft mijn sin op sulcken plaats gelept/
Daar ick/ noch levend' mensch/ hoe groot van waardichept/
Souw konnen by bestaan. Waart datmen u toesepden
Dien u gewillich meest bewijst zijn dienstichepden?
Ick souw mijn selven dan beloven voor ghewis
'Geluck' dat niemant/ noch de werrelt waardich is.
Want recht als de natuur u schoonhept heeft gesondert
Tot die volcomenhept dat pder is verwondert:
Alsoo heeft sy aan mijn een dienaar u gejont
Die in getrouwe jonst nopt zijns gelijck en vont.
En nauljcx ick geloof/ straft my so ick't verschulde/
Dat sy u boesem schaars met so veel deuchden vulde/
Als sy heeft in mijn hart gehoopt en toeberept
Innige diensten vol van goe genegenthept.
Daarom beslupt ick met Wet-stichters en verstandelen
So godlijck als waarlijck/ die van de liefden handelen/
Dat ghy gehouden zijt/ indien ghy zijt gesint
Om wel bemint te zijn/ dat ghy eerst recht bemint.

LUCELLE in haar selfs.

'Ksie dat mijn Heer Baron begint alsucken reden/
Waar in ick vruchteloos souw mijn schoone tijt besteden.
Zijn lellen haacht my niet/ eer meerder praterp/
So vind' ick goet dat ick hem datelijck afsnp.
Ick bidd' u lupstert eens/ en komt een wepnich nader/
Wien roept my daar? mijn Heer! het is mijn epgen Vader.
Sy gaat weg Dus neem ick mijn verlof/ soo't u belieft ick ga.
PANN. Wel geeftse wat gehoors? oft septse noch geen ja?
BARON. Ick weet niet/ so ick souw in't ernste eerst beginnen/
Soo riep de Vader haar/ en voort so ging sy binnen.
Dan niettemin ick vond' haar wesen noch haar taal
So streng niet noch so stuurs/ als lest de eerstemaal.
Ick denck dat sy haar lief gesien heeft en gesproken.
LECK. wt. Wel is dit Lecker niet het Heerschap van de koken?

Vijfde uytkomen.

LECKER, BARON, PANNEVET.

LECKER. Goen avont Heer Baron. BAR. Wat tyding hebdy nu?
Segt brengdy ons wat goets? LEC. In't minst niet voor u.
BARON. Wat isser dan? segt op. LEC. Maar Ascagnes dien bengel
Wort van u lief gelieft/ gelijck een aartschen Engel.
Sy acht hem als een Godt/ en mint hem also hooch/
Dat sy hem liever heeft als d'appel van haar ooch.
BARON. Maar sekers is het waar? LEC. Ick heb't van daach vernomen/
En sal't morgen veel bet te weten kunnen komen.
Hy is u inde weech/ ja seker sonder jock.
Ick weet u goeden raat/ wilt ghy mijn maken kock/

En heer en meester van jou brsot en van jou suyvel/
Ick sel jou stommelen op een sulcken dollen duyvel
Als ymmermeer de aard' hier an de werelt brocht/
't is sulcken quaden droes/ al had j' hem uytgesocht
Wt al 't Nickers gebroet. Eens als hy sou gaan varen
Ten oorloch ter zee/ en soos' in 't seylen waren/
Ontmoet haar onversien een Boot met lichte vracht/
Als van vyanden van het menschelijck geslacht/
Te weten Zee-roovers en schuymers van de stranden.
Wel wat het hy te doen? hy neemt zijn swaart in handen/
En sloech met eene slach/ door last/ door mast/ door sack/
Door pack/ door kat/ door hongt/ door man/ door muys/ door back/
Door kom/ door tin/ door bier/ door broot/ door wijn/ door koorn/
Door sout/ door smout/ door teer/ door smeer/ door 't splits en smeerhoorn/
Door backboort/ door stuyrboort/ door after en voor het schip/
Door stroom/ door zee/ door lant/ door sant/ door berch/ door klip/
En een stick van Neptunes neus/ die wacker trock an 't vraghen/
Wat schrickelijck onweer heeft my schielijck daar gheslagen?
'Tis Bullebacx Jan/ seyd' een: mit dat Neptunes wist
Soo sloot hy stracks zijn poort en had hem schier bepist.
Hy gaat wel goe koop mee/ als hy de vrije slemp het/
En als m'hem niet en gheeft de felle karel nempt het.

BARON. By gans bloet/ by gans doot/ ick wil niet dat hy sterf
Door yemandt als door mijn: mijn lust dat ick hem kerf
Gelijck een brasemvis. 'k sal hem dat kinnebacken
Tot mortlen of tot gruys met desen houwer hacken.

PANN. Die moeyten is te groot/ oock ken ick wel vermoen/
Dat ghy hem noch u lief daar vrientschap souwt me doen.
Want siet Lucelle is te seer tot hem ghenegen

LECKER. O dats een kleynichept/ wats doch an hem ghelegen?
Al sloech dy hem al doodt verwacht gheen meer gewach:
Want hy heeft vrient noch maach die hem vereyschen mach.
En' tis meer als ghewis dat mijn vrouwe Lucelle
Door het afwesen hem wel uyt de sin sal stellen.
En let hier op mijn Heer/ de bloemkens die men siet/
Die teelen alle jaars/ en gaan allencx te niet:
Maar als de min en jonst die hier de Vrysters draghen/
Die hebben d'uur noch tijt/ maar sterven alle daghen.
Heden beminnen so en lieven boven maat/
En morgen is de Liefd al weer verkeert in haat.
De Goden hebben dies haar lichtheyt ongeduurich
Verleken by de Maan: die Sweester wispeltuurich
Heeft haar een plaats gejont in haar verkeerlijck rijck/
Want na het oude woort/ ghelijck bemint ghelijck.
Of schoon de Maan verformt haar wolcken en haar ringen/
De Meysjes zijn niet min oock vol veranderingen.
Sy maken van haar hert een gasthuys/ en een nest/
Se hijt lief de eer of eed/ de lest behaacht haar best.

Al ist dat u vertreck haar dapper schijnt te smarten/
't Is al gelijck men seyt: uytter oogen, uytter harten.
Siet daarom so dunckt mijn behoort het Dochters gilt
Drye pluymen licht en kleyn te voeren in haar schilt.
Geen beter spreuck sou ick hier by te passen vinden/
Als dees so kort als waar/ wy gaan met alle winden.
Wt dese oorsaack Heer so maticht wat u druck
Met lydtsaamheyt/ en hoopt op't aanstaande geluck:
En moedicht maar u hart/ om saken te beleggen
Tot uwen hoochsten nut: door middel van mijn seggen/
Komt by mijn morgen vroech/ in't kriecken vanden dach/
Sal ick Ascagnes met een sonderlingen slach
V levren inde handt/ dan meuchdy hem so smeeren/
Dat hem noch hooft noch hals/ noch hant noch tant sal sweeren.
Bickter op/ 'tis een wees/ maar siet toe waar ghy slaat/
Ick ben tot uwen dienst/ so ghy't wat hebt te quaat.

BARON. V Redens zijn geschickt/ en ick sal sonder feylen
Hier morgen uchtent zijn/ eer Aurora sal deylen
De bloosde krieck/ den dach. LEC. Wel an mijn heer ick ga.
Hem sick/ hou/ poep! hem sick! maar evenwel laat niet na
My te bestellen doch in een so vette keucken/
Daar ick mijn gladde Kin mach inde Botter meucken.

BARON. Ick sal Lecker ick sal. LEC. Wel daar me streef ick voort.

BARON. O wat een knecht is dit! LEC. Ehem! maar houtje woort.

BARON. Ongeluckige Min/ hoe lang suldy benijden
Mijn goude vryicheyt? ick moet vermaledyden
De rampsalige uur en oorspronck van mijn smert/
Doen ick ellendige! u slaef en dienaar wert.
Maar drye en viermaal zijn vervloeckter noch de schichten
Die ghy verborgen schoot upt die soete gesichten
Van mijn hoochmoedige en lieffelijcke Vrouw/
Die wederwaardelijck my dompelt in den rouw.
'k Sie niet dat mijn behaacht/ het is my alles tegen/
Ick schuw 'tgeselschap/ en ick soeck de naarste wegen
Tot midden in de nacht de klocke een of elf.
Om dat ick haar bemin so haat ick selfs mijn self.
't Verdriet dat is mijn spijs/ mijn voetsel en mijn leven.
In plaatse dat mijn bed my sal versachting geven
(Gelijck ick was gewoon) so ist my een anbeelt/
Waar op dat mijn gedacht met duysent hamers speelt.
En klinckt/ en klopt/ en kleunt mijn sinnen grof so scharpjes/
Dat die mijn grillich smeen wel duys'derley bewarpjes
Van sorge rusteloos/ van swaarheyt ongemeen/
Die stracx in haar geboort ontijdich sterven heen/
Gelijck de vroege en de onvoldragen vruchten
En barsten in de lucht met den storm van mijn suchten:
Die wederom 'tforneys en 'thalf gedoofde vier
Flux heftelijck opblaast met innerlijck getier.

Wel an ick sal nu gaan de saken so besteken/
Dat ick my morgen mach eens aen Ascagnes wreken.

Het vierde deel, eerste uytkomen,

Ascagnes. Carponi. Leckere.

De glinsterige Son is onder 'twater duyck/
En laat zijn plaats de Maan, die met haar swarte huyck
Beschaduwt en bedeckt d'Vlteriname salen
Des Hemels/ want 'tis nacht/ waar in haar aasem halen
Het lastdragend' gediert/ en 'tafgesloof de vee/
De Vogeltjens vermoeyt/ ja selfs de menschen mee.
De heele werelt rust/ alleenlijck uytgenomen
Lucelle, die mijn wacht in dese uur te komen/
Om te voldoen mijn trouw met vriuntschap ongeblust
In't vrolijck Paradijs van ons vermaack en lust.
O onverlijckbaar uur/ van vreuchden en van vreden!
O geluckige nacht! o uur vol salicheden
Voor my! siet daar/ de deur is open/ doch met wil/
Nu ick sal binnen gaan bequamelijck en stil.

Ascagnes binnen, Lecker. spreeckt.

O bloemer harten/ foey! gants kruys ick mis mijn sinnen.
Waar bleef Ascagnes daar? o mijn! hy is daar binnen:
Gaat veugel daar gy gaat/ je loopt selfs in u val/
Gelijck de muys/ hy is aldaar hy sterven sal.
Ick sal in aller yl mijn meester wacker maken/
Dat hy dit spul eens siet/ maar 'kmoet voor alle saken
Bedencken eerst een vondt en loose schallickheyt:
Want hy houwt dese twee in sulcken achtbaarheyt/
Dat hy het minste quaat van haar niet heeft te duchten/
En t'wijl ick't hem vertel/ so mochten sy ontvluchten.
Op op mijn meyster/ op ter wapen/ wapen op.
Carp. Wel wat dolheden heeft den esel in zijn kop?
Wat raserp is dit/ dat ghy my steurt int slapen/
Lecker. Ick sech niet anders Heer als haast u toch ter wapen/
En rijst/ en laat u rust/ of ghy wert dese nacht
De alderarmste man van u geheel geslacht.
Want siet twee dieven zijn in u kantoor geklommen
By'tspoelvenster in een rooven u rijckdommen/
En die kleynodie en 'terf van Doctor Ian Baptist.
Carp. Wel wat ist oock een droom? hoe? mijn heymlijcke kist/
Waar in ick heb geleyt mijn dierbaarste juweelen?
Fluck haalt mijn kortelas: Ick sal haar leeren steelen.
Voor seker zijnt doo luy. Lec. Ay maacktse niet verbaart.
Was ick as gy/ ick souw gaan haalen mijn slachswaart/
En die huysbrekers stracx met een scherm-slach afkloppen.
Tien twintichtich armen/ en een veertich vijftich koppen.

Gy sout dan met een lust en met verwonderen sien
Hoe dat dat lijfloos goet souw spartlen onder ien:
De hoofdeloose guyts hoe vreemt souwen die kijcken?
CARP. Maar Leckerbeetje hoort/ gy moet my niet beswijcken:
Nu wacker als een man siet dat gy vroom u houdt/
Gaat toe/ en vatse an/ treet in. LEC. Gy eerst Heer Schout.
CARP. Voort wijst my dan de wech. LECK. Gy selt dat selfs wel klaren,
Ick sal hier blyven staan/ en d'achtertocht bewaren.
Waar heen mijn Heer? houwt stil/ en luy stert an de poort/
U dochter wort verkracht/ heb ick aars recht gehoort.

Tvveede uytkomen of Bedrijf.

ASCAGNES, LVCELLE. CARPONI, LECKERB.

Wel aan mijn lieve helft/ dat wy geen tijt verspillen
Met sloffen reuckeloos/ maar ons vereende willen
Bevestigen met doen/ en nemen wat geneucht
In 'tspeelhof van de lust en houwelijcxsche vreucht.
Ick sal u wijngaart zijn/ die woeckrend' u sal geven
Voor een verdrietigh' uur een salich lustich leven.
Laat ons gaan plucken tsaam de soetste vruchten/ daar
De Liefde mede kroont haar gunstichste dienaar.
LVCEL. Och mijn genegentheyt! hoe ben ick dus geluckich/
En krijch so blijden loon nu in mijn minne druckich?
Mijn hartje klopt en slaat: ick ben ick weet niet hoe/
Ick geef mijn selven op/ en u de zege toe.
Doch evenwel mijn lief weest altoos toch gedachtich
Het woort getrouw en stil. CARP. Ick sterf/ ick sterf waerachtich,
Ick wort kranckhoofdich: och! ick beef/ ick schud/ ick schrick
Door 't vreesselijck gesicht: maar raas ick? of sien ick?
Ick sien Ascagnes is by Lucelle ghelegen.
Och of de Goden nu affonden eenen regen
Van solpher/ peck en vier/ daar dees godloose twee
Mocht vander aarden of geblixemt worden mee.
Breeckt daatelijck de poort/ slaat doot/ en wilt niet schromen/
Op datse door de vlucht niet vande kamer komen.

Het derde Bedrijf in de vierde Deeling.

Ha ghy bedrieger en ghy schender van mevrouw/
Geeft u gevangen/ kort/ eer ick u'thooft afhouw.
Soo ick Ascagnes docht de kop te smijten stucken/
Of in zijn borst dit knijf tot an het hecht te drucken/
So sch[illegible]t hy omgeswint/ verset dit met een treck/
En sloech mijn aveshants recht voor mijn platte beck.
Wat drommel soud ick doen? ick sweech ick dorst niet spreken:
Klopt so niet meer/ doch / ick sel de klinck snoer uytsteken:

Maar

Maar hy ontsprong mijn stracx/ en vlooch voort met een wip
Na zijn slaapkamer toe/ ('k versin me) na zijn knip.
Want siet ick liep hem na/ en ben fluex toegeschoten/
En heb van buytene daar binnen hem gesloten.
CAR. uyt. Daar sit hy noch en kijckt/ nu ty ick heen te haal
Mijn baas/ die nu spreeckt met Lucell' in de zaal.
Holla daar is hy juyst/ ay hoort den grynsert morren/
Dat hy Sint Tonis verckens op had/ hy mocht niet meer knorren.
Hy knarst/ hy knoept/ hy hort/ hoort/ knor/ knor/ knor/ knor/ knor
Nu ick mach swijgen stil eer ick hem meerder por.
CARP. O schellemachtich kindt! de rampsalichste Vader
Ben ick (laas!) van mijn eeuw/ oft oock van allegader.
O ongetrouwe knecht! o mijn bedurven huys!
O mijn wreede Planeet! och fortuyn wat een kruys
Lecht ghy mijn outheyt op? helas! ick mocht wel seggen/
Dat mijn dit groot geluck een loose laach sou leggen.
Wat kan ter werelt toch my swaarder komen op/
Dat meerder prangen mach voor desen kalen kop/
Als dat mijn eenich kint/ mijn dochter/ na den bloede
(Dochter? neen/ Aterling/ en bastert van 't gemoede)
Verlaat het pat des deuchts/ en slaat ter slincker om/
Mijn kint/ mijn steunstock van mijn kromme ouderdom/
Die heb ick moeten sien selfs voor mijn oogen schenden/
Niet van een Koninex kint/ maar van een onbekenden
Verarmden Visschers soon/ en sy is noch so stout/
Dat sy mijn seggen darf / dat sy hem heeft getrout.
Oock dat sy was van sin om met hem wech te trecken
En hadt ickt niet belet/ dees woorden die verwecken
Een sulcken strijt in my/ dat 'ck twijffel wat ick wil.
De spraack begaf my: ach! 'tscheen dat my 'thert ontvil/
Doen dit de Deeren sprack/ ick ging beschaamt van boven/
En sloot het slot int slot/ de grendels voorgeschoven:
Tot door de krammen heen/ so sal de deur oock staan/
Tot ick in dese saack my beter sal beraan.
LECKER. Ascagnes sit oock vast / want so hy mijn ontsnapte/
En sloop zijn kamer in/ die hy oock stracx toelapte/
Daar docht hem was hy vry/ wat denckje deed ick doe?
Ick ging en sloot de deur wel vast van buyten toe.
Nu overlecht mijn heer wat dat u is van nooden
En met wat doot dat ghy Ascagnes wilt doen dooden.

DE VADER.

Maar waarom suff ick dus/ en wend mijn wijsheyt an
Een sake die ick doch geensins beletten kan?
Want siet sy zijn getrout voor Gode met haar beyden/
En wat God t'samen voeght dat mach geen mensche scheyden.
O eer van mijn geslacht/ adieu mijn suyvre staat/
De Kindren sullen my nawijsen by der straat:

't Geselschap dat ick plach in eeren te behagen/
Dat sal my schuwen trots/ of spijtich van sick jaghen
Mijn vyant sal (o spijt!) noch spotten met mijn schant/
De vreemde speelders die soo loopen door het landt/
Die sullen over al op kamers en Tonneelen
Dese geschiedenis afschildren en naspeelen.
Ick sal het sproockje zijn van de gemeene lien/
Een yder sal my daar scheets lachen op aansien.
De dieven/ die de eer bedeckt van vrome steelen/
Die sullen mijnen naam met lasterdichten streelen.
Men sal my over dis/ op wagens/ of in schuyt
Tot een tijdtkorting dit vertellen als een kluyt/
Gelijck als voor wat nieuws/ wat coddichs of belachlijck.
Dit soude my (helaas!) doch zijn te onverdrachlijck/
Ick weet een beter raat/ al is sy schoon wat wreet/
Daar is noch niemant die van desen handel weet
Dan ghy/ van welckes trouw ick my wel vast verseker
Gaat stracx tot mijn ghevaar meester Hans d'Apoteker.
En secht dat hy u doet twee oncen scharp Fenijn/
't Sy van Marmatika, of dat soo quaat mach zijn/
Dat een kleen greyns gewicht een mensche kan doen sterven
In eenen oogen-blick.

Leckerin. De VADER in zijn selfs:

O help! hoe menichwerven
Ben ick bedroghen door het uyterlijck gelaat!
Maar d'alder goetste schijn is valschept inder daat/
Want op Ascagnes trouw soud ick hebben gesworen/
En op de Vaders liefd mijns Dochters uytverkoren/
Die luttel tijts verleen wel heuschlijck heeft ontseyt
Den edelen Baron van hooger waardicheyt:
Om datse souw dan doch wat meer vernoegings geven
Mijn iaren afghement/ en moe en mat van leven.
't Is waar dat schijn bedriecht/ ghelijck hier staat in schrift.
Sy sullen allie bey sterven an dat vergift/
Dat Leckerbeetje stracx is heen geloopen halen.
Want na Ascagnes sal doch niemant niet eens talen
Een snelle sieckt of pest mijn Dochter heeft gedoot/
Dat sal ick seggen wis/ en voort en macht gheen noot.
Al doet het my al seer dat ick haar sal verliesen/
Men moet doch van twee quaan altoos het minste kiesen.
LECKER. Siet daar is het vergif/ hy seyt het is wel fijn/
't Sal in een ommesien haar helpen uyt de pijn.
CARP. Hoe nypje so jou neus? wel wat beduyt doch datte?
LECKER. Mijn Heer/ ick vreese seer dat het mijn oock sal vatte/
Gelijck de Mostert doet. CAR. Wilt stracx mijn sinckroer laan/
En mengelt dit in een/ en volcht my achter aan.

De VADER, ASCAGNES, LECKERBEETIE.

Houdt daar/ Ascagnes, houdt/ houdt daar ghy nuw-gehouden/
De morgen-gaaf die ick u geef met u getroude.
Fluck neemtse dat ick 't sie/ eer ick door gramschap dool
Ick geef u keur van bey/ de dranck of de Pistool.
Voort/ kiest of deylt oock stracx wat u dunckt het gesienste.
ASCAG. Is dit de loon/ mijn Heer/ van mijn ghetrouwen dienste?
VADER. Nu swijchtmen/ sech ick/ swijcht/ en spreeckt mijn niet een woort,
ASCAG. Ick bid ootmoedich dat ghy doch een luttel hoort.
Mijn Heer aanschout u knecht die met gevouden handen
U om vergeving bidt/ VAD. Wel an/ ick sal afbranden/
Geeft mijn het sinckroer hier/ ick los het in zijn krop.
ASCAG. 'k sal u gehoorsaam zijn. VAD. Drinckt de helft uyt de kop/
ASCAG. Houdt daar/ soo't u belieft/ ghy meuchtse weer wech leggen;
...binnē Blijft daar tot hy verschept/ en komtet my dan seggen.
ASCAG. O barbarisch gemoet! o wreede tyranny;
Die nu so onverhoet (helaas!) doet sterven my.
Wat heb ick jonger helt een leven moeten leyden
Ghestapelt en geproppt van alle swaricheyden!
Want het is seker dat van mijn geboortenis
't Rampspoedich ongeluck my staach gevollicht is/
En heeft my allesins bevochten en bestreden.
Maar dit sou zijn een lust in mijn ellendicheden/
En selve na mijn doot so sou mijn vleesloos bien
Een sachter rust ontfaan/ soo'k haar noch eens mocht sien/
Om haar te spreken yets van sulcx/ in dier voegen/
Dat haar niet anders souw als hartelijck vernoegen.
Ach Leckerbeetje, doet so veel om mijnent wil/
En doet haar komen hier bedecktelijck en stil.
...ERBE. Hier komen? benje mal? wel wat mach de sot spreken?
Hoe na wouw gy weer jou sleutel in haar slot steken?
Neen/ neen/ sy het te doen/ ten komter niet te pas/
's Is besich by haar Vaar: my dunckt dat beter was/
Dat ghy in u gemoet gingt nechtich overwegen/
Hoe dat u rekening staat / bedenckt dat eens te degen:
Op dat ghy niet met schrick voor 't Godlijck aanschijn vreest,
Spreeckt dan: in uwen handt beveel ick mijnen Geest,
ASCAG. Patiency/secht haar dan/ als ick ben overleden/
Dat sy het bly cieraat verander in treur-kleden/
Doch datse duldich draach haar opgekomen kruys/
En dat sy weduw' is/ die tsaarte dochter kuys/
Selfs van een Edeling'/van 't adelrijckste huys
In Wallachien 't grootst van 't Coningrijck van Polen,
Die om de achterklap (helas!) heeft moeten doolen
Tot in het Fransche rijck/ tot Lyons in de Stadt
't Willicht dat sy eer lang hier vreer bescheyt af hadt,

Vermits mijn Vader soeckt door mid'len en door kunsten
My weer te dringen in mijn Heer de Prins zijn gunsten.
Ghy rijmelt/ ghy raas-kalt: hoe ist hier eelen baas?
Is dit u'w' upterste. Hy is nefcq of ick raas.
Maackt dat de kindren diets/ hoe dat in ouwe tijen
De Mannen plegen op een besemstock te rijen:
En dattet Vroutjen eerst ging wacker op haar hooft/
Of andre beusling/ gy liecht dat gy 'tselfs gelooft.
O goetdunckende geck/ wat laat gy u doch veurstaan?
Buuren kijck upt/ staat breet/ laat d'Edelman doch deur gaan.
't Is moog'lijck dat u Vaar hier voortijts is geweest
De Luytenant generaal van Ragot onbevreest.
Waarom geen Kolonel van 't Leger vande luysen?
Lest las ick in 'tChronijck van een van hoogen huysen/
Ascagnes oock genaamt/ nu weet ick niet voorwaar/
Of het u oudtoom was/ of bloetvrient/ of Groot-vaar/
Die sulcken slagen sloech/ dat hem niet een ontslipten
Die hy niet met zijn duym of met zijn nagel knipten.
Schijt Samson, Harcules, ja al de reusen kloeck/
Dees neerlaach is geschiet in de naat van zijn broeck/
En dickwils in zijn Hemd/ als hy 's nachts niet kon rusten/
Door die Mensch-eters wreet/ die 'tbloet suppen met lusten.
O 'tis een vinnich volck/ voortteelich en onkuys/
Haar aansicht is van kleur niet anders als een luys.
Maar hy wasser te gau/ hy wistse te betrapen/
Het was een oorlochs-man geboren met de wapen.
Na dit moeskoppen fel so lieper by de soom
Een stroock en streeck van bloet/ gelijck een waterstroom.
Dat duurde wel een uur/ en sint wert hy verheven/
De kalen adel heeft hem tot een eer gegeven
Van zijn heldachtichheyt dit wijt-beroemde schilt/
Drye grauwe luysen op een grys versleten vilt.

ASCAG. O wreed en boose mensch! wat relt ghy voor mijn ooren?
Swijcht van u gupterp/ ick macht niet langer hooren.
Eylaas! hier is de stond' dat ick vergeten moet
Wat my ter werelt is behagelijck en soet.
Gedenckt Ascagnos nu aan't eynde van u daghen/
Aan 'teynde van u pijn/ aan 'teynde van u plagen/
Aan d'alderleste weeck/ aan d'alderleste dach/
Aan d'alderleste uur/ daar niemant af en mach.
Want siet u doot ghenaackt vermits dat ick bemercke
Dat 'tingenomen gift met kracht begint te wercken.
O vernielende doot! sult ghy dan vetter zijn/
Wanneer ghy hebt gheschockt dit lichaam (laas!) van mijn?
Neen neen ghy seker niet/ maar ick sal zijn geluckich/
Door 't scheyden upt dit dal der tranen droef en druckich/
Om deelachtich te zijn het alderhoochste goet/
En 't Godlijck wesen van d'alwijse Schepper soet.

Al wat

Al wat de son beschijnt/ en sich vertoont op aarden/
Dat is verganckelijck en van seer kleener waarden/
By 't onverderflijck/ dat hier boven is om hooch/
Van welcx opmercklijckheyt het alderscharpste ooch
So verre sich begrijpt/ so verre sich vergeet/
Dat het van tijdelijck noch van het aartsch en weet.
Dit is het ghene dat d'al-oude Dichters melden/
Dan onse schimmen gaan over d'Elysy velden
Tot aan Lethes rivier/ welck is van sulcker kracht/
Dat sy vergeten doet al 'twerrelsche geslacht.
De gryse Griecken die van wijsheyt mogen roemen/
Die gaan niet ydelijck het menschen lichaam noemen
De kercker van de geest/ vermits sy hem besluyt/
Dat hy niet mach na wil zijn vleug'len strecken uyt.
Het schijnt dat ons geboort/ dis doch begint met treuren/
Ons propheteren wil wat ons hier sal gebeuren:
Dat's weenen/ ongeval/ want die 't al wel besiet/
Selden beleeftmen meer als quelling en verdriet.
Geluckich zijnse die haar strijt hebben gestreden/
Haar loop hebben ge-ent/ en slapen nu in vreden.
O doot! ghy die daar zijt de ruste van mijn ziel.
O doot! wiens naam dat my eertijts so lastich viel.
O doot! geen doot/ maar een gemeene wech ten leven/
Door wien dat men ontgaat d'ellenden/ daar beneven
Het wissel waalbaar lot des rancken avontuurs.
O doot! o goede doot! die voor een weynich suurs
Eeuwige soetheyt geeft/ de gelucksalige zielen/
Die in 't hemelsche hof rontsom haar Koninck krielen/
Sy sien geen ongeluck/ sy sien geen ongelijck/
Want niemant is daar arm/ maar alle zijn sy rijck.
Het schricken van de kans doet haar niet ancxstich swieten.
Onsterffelijcken God; laat my dit luck genieten.
Gebiedt u knechten doch met Goddelijck bestier/
Dat bidd' ick innichlijck/ dat sy mijn siel van hier
Doen vliegen opwaarts op/ door wolcken en gewemel/
Tot voor u gouden throon en alderclaarsten hemel/
Dat sy de vruchten smaack/ en het onentlijck licht/
Dat stadich flickert van u heylich aangesicht.
LECKER. Zijn naars die is al kout/ nou moet hy onder de kluyten/
Maar holla/ ick moet ierst gaan huylen tranen met tuyten
Na d'ouwe wet: och och! daar leyt hy soete vaar.
Och 'twas sulcken vrouweman; och 'twas sulcken sneuckelaar;
Hy kon't so moytjes doen/ wie selt nou voor hem bewaren?
Staach sat hy en stelde: stronckt strongt so gingen al zijn snaren/
Daar leyt die schoon-praat/ och! daar leyt die schoon in't ooch/
Die valsch achter de rugh/ och daar leyt hy met de pisser om hooch;
Maar krijt ick al genoech? kijck hettet al wat graey?
Och 'twas een bet vol stanx: och 'twas een straat vol stacy.
 Och

Och 't was een kerck vol volckx: och twas een huys vol werex: och twas ick weet niet wat.
Och ick verbly mijn wel een ellen in mijn gat.
Hoe koom gy doch al weer doot mijn lieve soete gecks-kuyf.
Adieu/ och dat ick so haast van jou schepen moet speckstruyf.

CAR. wt. Maar waar sullen wy'er mee heen? hoe krijch ick hem buyten 'shuys?
Wil ick hem met een stien om zijn hals gaan werpen inde sluys?
Of wil ick hem in de back/ of in het backhuys schieten?

CARP. Neemt ghy hem om de borst: komt hier voort Margeriete,
En draacht hem op de leer die ghy daar ginder siet.
Brenght mijn kint dit juweel/ secht haar en latet niet/
Dat sy nu so veel lust soeckt uyt zijn doot te scheppen/
Als hy wel vreucht genoot doen hy hem plach te reppen/
En dat sy dese dranck alleen geniet van mijn/
Om eeuwelijck met hem vergaart en wel te zijn.

LECKER. Siet hier Juffrouw de vriendelijcke presentacy/
Die u u Vader sent/ vrouw vande lichte nacy/
Mijn Meester stuurt u dit/ en dese brave kroes/
Op dat gy al dit goet souwt drincken eens gaaroes
Op de gesontheyt van al die u hier in dienden/
Met al u bruyloftes volck en aldernaaste vrienden.

't Vijfde Bedrijf.

LUCELLE. MARGRIETA. LECKER.

Komt sulpher-geesten vaal/ komt spoocken snaren snel/
Komt Eungers/ komt geswindt en klautert uyt de hel.
Komt Duyvels/ Nickers komt/ komt ysselijcke droomen/
Komt nachtghesichten/ die daar waren aen de stroomen
Van den vervloeckten gront in't nare heyloos rijck:
Komt onder-aartsch gedrocht beklontert van het slijck.
Loopt/ blickert/ blakert/ brandt met u beteerde toortsen.
Komt dulheyt/ raserp/ komt sieckten/ pesten/ koortsen/
Serpenten/ slangen/ en giftige dieren wreet/
Die tot vernieling van den menschen zijn gereet/
En schent/ en schiet/ en scheurt de werelt/ is het doenlijck.
Komt swarte Goden boos/ komt Parcken onversoenlijck/
En ghy o blixem vlugg' vliet vluchtich ende ras/
Brant-huysen/ toorens hooch tot pulver en tot as.
Wat toefdy/ donder/ die het trotse hart doet schricken?
Gaat baldert/ klatert/ klapt hemel en hel in sticken.
Ick trots u guychel-spel/ ick puff u grootste kracht/
Ick tart u alleen uyt/ komt hebdy hart oft macht.
Bortelt op dese borst/ en kneust mijn kloecke leden/
En martertse tot stof: Ick wensch te sterven heden/
Om dat ick nu moet sien (o gruwel al te groot!)
De huysheer van mijn hart en al mijn blijschap doot.

O aarde luyckt doch op/ barst open/ neemt rechtvaardich
Wraack van 'tonnoosel bloet/ gelijck de schelm is waardich.
Och ongeluckichste van al u levens tijdt!
Wat doedy felle doot mijn ziel een groote spijt?
Mijn sinnen borlen saam/ mijn harte schopt van vresen.
Margriet, ick sterf/ ick sterf: ay helpt my in dit wesen.
MARG. Helaas! sy heeft voldaan en alles uytgevoert.
Ick sie niet dat sy lidt of leen of lichaam roert.
Sy haalt haar aasem noch/ brengt mijn eeck/ ach Lucelle,
Verpijnt u/ maackt wat moets/ het lijfje mach haar knellen/
Ick sal't onthaken/ en een weynich haar ontdoen
De kousseband en en de linten van haar schoen:
Op dat haar laffe hart/ quackx van 'tanborstich hygen/
Weer wat verquickins en wat vryer lucht mach krygen.
LVCEL. Wel aan geeft my de dranck van water en Fenijn/
Dat tegenwoordich sal het ware middel zijn/
Waar door ick heylichlijck met innerlijck verblyen
Mijn jonge leven sal dit koude Lijck toewyen/
En offren't op't altaar mijns ziels/ een offerhandt
Van't supverst' van mijn hart en 'tklaarst van mijn verstandt.
Ach edel lichaam/ dat door u bediensticheden
Verdienden al mijn dienst en hoochste jonste mede.
Houdt daar/ herneemt den Nap/ en secht mijn vader danck
Van Vaderlijcke gunst en van zijn lieve dranck:
Die mijn veel waarder is dan al de Artsenyen.
Want hy souw mijn voorwaar met een verdrietich lyen
Gemartelt hebben/ by so verre ick een nacht
Laas! na mijn Bruyd'goms doot/ souw hebben doorgebracht.
Ghy meucht hem vrylijck oock wel te kennen geven/
Dat mijn Ascagnes is noch levendich gebleven/
Al leyt hy uytgestreckt aflijvich in de schijn/
Siet hier zijn eygen helft/ hy leeft hier noch in mijn.
Ach glory van u tijdt! die staat-sieck/ noch eer-suchtich
Manhaftelijck verkreecht den tijtel van doorluchtich/
De bloem des Edeldoms en welgeboren jeucht/
Door anders daden niet/ maar door u eygen deucht.
Ach schoone oogen! ach de sonnen van mijn leven!
En soud ick niet voortaan in't duyster moeten streven/
Dewijl een staage nacht verdooft u glansen blont?
Ach soete lippen bleeck! ach lieffelijcke mont!
Wiens wijse redens my bekalden vaack int hooren/
En trockt ten lichaam uyt mijn ziele door de ooren/
Vermits 'tbeweghen van u heusche toover-taal.
Ick moet u soenen (ach!) hondertich hondert maal.
Ach! ist gelijck men seyt/ dat als twee Liefjes kussen
Den ander voor de mont/ dat t'wijlen ondertusschen
De sieltjes spreken t'saam/ als door de vensters van
Het ongevoechlijck lijf: siet ick besweer u dan

 O al-

O alderbraafste siel / hebdy eenige krachten/
Of kunt/ of wetenschap/ so wilt mijn niet verachten.
Maar sech doch nu Adieu slechts eensjes noch een reys
O mist roostige lief/ ach vleysje van mijn vleys/
Ach mijn waardige ziel/ mijn leven en mijn lusten/
Hoort mijn klachtige stem! Hoe moochdy doch so rusten?
Siet u bedroefde bruyt is moedeloos en swack/
Mijn troost seght my Adieu met d'alderleste snack.

MARGRIETA in haar selven.

Ach wat een wangelaat! ach wat een wemoedich treuren!
Ach siet se 't schoon aanschijn/ heur hayr en kleeren scheuren/
Gelijck de dolle luy/ sy krabt haar wangen op.
Hoe schrickelijck branden nu de oogen in haar kop?
Ick darf niet by haar gaan/ sy mocht my oock verderven.
Ach susje moet ick u sien voor mijn oogen sterven;
Lucelle ach ick sterf/ of maticht wat u druck.

LVCEL. Ick sal geen slaaf meer zijn vant hartneckich geluck/
Want siet de doot die komt/ die mijn de deur maeckt open
Ten blyde boogaarts daar de saligen naar hoopen.
Adieu/ ick kus voor 'tlest u koude handen tsaart.
O lichaam dat alleen is 'teewich leven waart /
De witte Engeltjens die zijn misschien onledich/
En leyden nu dijn ziel voor 't Godlijck aanschijn sedich
Onder 'tverkozen tal / daar ghy mijn plaats bewaart
En wacht my swoegend' van u hooge hemelvaart
Door wolcken en door lucht. Goon doet mijn vader smarten/
En leet zijn onse doot: die'ck hem vergeef van harten.

MARG. Helas ! daar leyt sy doot gelijcken of sy swijmt/
Haar mont schijnt an haar lief Ascagnes mont gelijmt.
Ach onbillicke doot / ghy toont aan al u wercken
De wreetheyt van uw' aart/ door moortdadige mercken.

De feste Handeling.

Den verliefden BARON ende MARGRIET.

Hola ick wacht te lang/ de roode dageraat
Die kundicht dat de Son zijn fluckshe paarden slaat
Ten gulden wagen in/ en smoort de donckre lampen
Zijns susters/ hy treckt op de nebelige dampen/
En geeft het vrolijck licht/ den aangenamen dach/
Den dach (segh ick) dach die Ascagnes vloecken mach.
Om dat hy my met list de hoop soeckt af te snijen
Door de verwaantheyt van zijn ongeoorloft vrijen/
So sweer ick hem de doot: ick spouw mijn gal van spijt/
Waar sydy Lecker nu? die my op dese tijt
Den schellem hebt belooft te leveren in handen/
Dat ick mijn wreken mocht van de geleden schanden.

Ick hield' hem arm en been ja 'thooft wel van zijn lijf.
Wat hout my dat ick hier dus sammelende blijf?
Wel ick gader na heen/ gelijck als na een Kopper.
Hoe nu/ de deur is toe/ dan doch hier hangt den klopper.
Goeden dach Jofvrouw/ is heer Ascagnes t'huys? Marg. Neen/
Hy hefter al geweest. Bar. Hoe? is hy overleen?
Marg. Helaas! weet ghy't alrees? Bar. Ach ick kom om te wreken
Van sulcken trotsen trots/ die ick niet mach uytspreken/
Wat souw hy? is hy doot? wel hoe can dat geschien?
Ist moochlijck? is het waar? dat moet ick eens besien.
Ach! most ick hier in treen/ op dat ick souw anschouwen
Dit deerlijck schouwspel? hoe? wel wat is dit? mijn Vrouwe
Lucelle die is doot/ en siet Ascagnes an/
Waarachtich het is meer als ick begrijpen kan.
Ick twijffel in dit stuck/ misschien ist by gekomen/
Dat van haar beyder liefd de Vader heeft vernomen/
Te vrye vruntschap/ die oock mooghlijck was so groot/
Dat hyse daarom heeft vergeven/ of gedoot.
Noch gistren heeft u knecht my yets daar van vertrocken.
Ach! ick swem in een zee van gulle ongelocken/
Hoe'ck meer dees Frenesy wil smijten uyt mijn sin/
Hoe ickse verder laat ter zielen kruypen in.
Ick slacht 'tgewonde hart/ dat met zijn snelle voeten
Zijn eygen doot verhaast/ of wanneer alst met wroeten
De welgetroffen pijl wil wriblen uyt zijn sy/
En druckt se dieper in/ recht gaat het so met my
O schepper/ Bouw-heer van de eeuwige woonsteden/
Tot wat ramp heeft de noot mijn toch geroepen heden?
Mijn sech ick/ die versocht heb met de starckste mans
Hoe vele dat vermocht de treffing van de Lans:
Dan (laas) ick arme sot en heb niet konnen dencken
Dat my een teere Maacht mijn moedicheyt sou krencken/
En rucken uyt mijn borst het harte sonder slach/
Maar met een lieve lonck en lodderlijcke lach.
Ick die heb uytgestaan so veel hazaards en lijden/
In tochten prijckeloos/ in slachten en in strijden/
In het beleg'ren en verwinnen van de steen/
En heerlijckheyden groot/ sal ick eylaas alleen
So bitter zijn onthaalt van die al waarde Vrouwen/
Die al de mannen doch voor 'twerrelts suycker houwen?
Ick souw met meer gedult/ vergeten noch mijn leyt/
Indien dees schoone Vrouw so dreuts niet had ontseyt
Mijn ongevalste jonst/ alleen om te behagen
Een vreemdeling/ een slaaf/ dit kan ick niet verdragen.
Ick moet mijn gramschap nu versoenen door het recht/
En duwen hem dit swaart in 't lichaam tottet hecht.
Hoe nu toe? ben ick geck/ dat ick wil oorloch voeren
Met een versturven/ die zijn selve niet kan roeren?

Wel an gedenckt my niet dat hy is upter tijt/
En dat hy al zijn lust en leven nu is quijt?
En alst oock is gesept/ de Jongman is onschuldich/
Veel beter stort ick upt mijn toorn onverduldich
Op dees smalige Vrouw/ die mijn twee jaren lang
Helaas! doen singen heeft den droeven jammer-sang/
En mijn oprechte min onwaardelijck versmeten:
Dies ick heb vruchteloos mijn schoone tijdt versleten.
O groot' ondanckbaarhept! die waarlijck waardich waar
Datmen u graafden in een tafel oft altaar/
Tot een geheugenis/ op dat nakomelingen
En tijdtgenooten beyd' sich spiegel aen u dingen/
Mits dat ghy zijt gestraft so vinnich en so quaat
Gelijck de groothept eyscht van de begangen daat.
Ghy die afkeerich schout den offer van mijn sinnen/
Een overgeven siel/ die blaackten in u minnen
Daar ghy in tegendeel verkoost een slechte slaaf/
En weygert een Baron groothartich eel en braaf.
Dan't is der Vrouwen aart beleefden te ontseggen/
En op een plompe loer haar sinlijckhept te leggen.
Gelijck de Wollefin in haren heeten loop
De wanschapenste lieft van al den heelen hoop.
Heeft de natuur u dan met schoonhept gaan stofferen/
Om uw' uptnementhept/ een plompert te ver-eeren?
Of steltſ' een slechte siel in't lichaam schoon en moy/
Recht als de Vogelaar schiet in een fraye kop
De aldersnootste Vinck/ om wat meerder schijnbaarhept.
De Vrouwen zijn meest al bedriechsters inder waarhept.
Och mijn beminde vrunt/ ghy sepde tegen mijn/
Datmense bruycken most gelijck de eed'le Wijn/
Die matelijck genut doet siel en lijf verhengen/
En wackert het verstant: maar wiese daarenteugen
Onnuttelijck inneemt/ bedroeft zijn goede geest/
En al zijn menslijckhept verandert in een beest.
Gelijck het blijckt an my/ diense wel plach te smaken/
En nauwlijck nu en weet hoe icker of sal raken/
Dan door de leste raat in vertwijfling en noot/
Dat's 't ent van alle ding/ het welck men noemt de doot.
Doot waarom kort ghy niet de draat van al mijn jaren?
Tot wat groot ongeluck wildy my noch bewaren?
Of werdy nu gelijck den Jager onbeleeft/
Die 'twiltbraat niet en wilt dat selven sich opgeeft?
Waarom versmady mijn/ die u soeck te gemoeten/
Om dat ghy souwt mijn pijn versachten en versoeten?

DE CAPITEYN BAUSTRULDES.

'kHeb sedert mijn vertreck uyt Polen so gereen/
Gereyst/gerotst/ gerunt/ door wegen/ bergen/ steen/
En dach noch nacht gerust/ maar naarstich door getogen/
Op hope of ick souw te vinden komen mogen
Mijn heer de Casteleyn vant Posnanische slot
Vermits het machtige en dwingende gebodt
Van de Prins en Palsgraaf van 'tlant van Walachyen,
Zijn Vader die my dwang op dese tocht te tyen/
Om dit packetje flucx te brengen aan zijn soon/
Den armen Prince/die uyt vreese sich ter woon
In ongewoone dienst vrywillich heeft gegeven/
En slijt in slaverny 'tKeurvorstelijcke leven.
Den eed'len Heere dient een minder Heer als hy/
Hier binnen in Lyons, tot eenen Carponny,
Banckhouder van de Stadt/ daar hy om te verbloemen
Zijn Princelijcke naam/ Ascagnes hem laat noemen:
En wacht daar met gedult het eynde van zijn druck/
En van zijn ballinckschap en spijtich ongeluck.
Maar houwt! siet hier het huys daar men my seyd' voor desen
Dat sich de Prins onthoudt (laas!) in het knechtsche wesen.
De deuren staan op: hou! niemant komt voor den dach/
Noch niemant antwoort my: ick hoor een swaar geklach.
'Tis best dat ick mijn gang daar lijflijck ga na vlyen.
Wat deerlijck schouspel! ach! ick smelt van medelyen.
Maar is het oock een droom? of is het oock een schijn?
'Tis leven in der daat dat moet waerachtich zijn.
Hier staat een Edelman kranckhoofdich en gewapent/
Daar leggen twee gedoot of zijn ten minsten slapendt/
Het sy dan een van twee/ gins sit een schoone maacht
Die met een groot misbaar ellendich schreyt en klaacht.
Wel aan/ ick ben gemoet den Elinck an te spreken/
'kSal met een heusche groet zijn dulle gramschap breken/
En vragen hem met een na tyding en bescheet/
'Tis moog'lijck dat hy van mijn Heer de Slotvoocht weet.

Tweede handeling int vijfde Bedrijf.

CAPITEYN, BARON, LECKERB.

Vergeeftet my mijn Heer/ ist dat ick buyten rede
Vrypostich en te stout tot u hier binnen trede/
Nadien ick heb geklopt/ geroepen en gesocht/
En vand' ick niemant die mijn vraachd' of antwoort brocht.
En soudy my mijn Heer niet sekers kunnen seggen
Waar dat Ascagnes is? BAR. Daar suldy hem sien leggen/

Met vergift omghebracht van zijn Heer Carpony,
Om dat hy met zijn kint en dochter was te vry
In handel van de min/ die hy oock van ghelijcken
Vergheven heeft/ ghelijck ghy selve moocht bekijcken.
CAPIT. Ach hemel wat ick sie! hy ist: wie heeft ghehoort/
Van sulcken moorderye? van sulcken Princen moort?
Ontfermhertichept brenght voort van alle kanten
'Tgherecht/ de Maarschalck met zijn dienaars en sarjanten
Op dat sy wreken straex de manslacht en de doot
Des eedelen Eerentfest Lantdrost/ en bontghenoot
Selfs van de Poolsche Kroon/ en Princen vanden bloede.
O moort! o moorderye om uytsinnich te woeden;
Och waar blijft doch de Wet/ de Marckgraaf en de Schout?
Ach! komt mijn Heeren komt. LECK. Ick sweert so waar as gout
Dat dese selfde man wat met de kop equelt is/
Of met de lepelsucht/ ick denck 'trabbat ontstelt is.
Hoe ist Jan kurckevaar? hoe ist man van deus aas?
Waar schortet jou toch? in je buyck? of in je blaas?
CAPIT. Ach help mijn Heeren help/ helpt burgers ende buuren/
En wilt mijn het gerecht doch straex te hulpe stuuren.
LECKER. Hoe raast dees karel so? hoe ist hier? binjs mal?
Of quelje de keyseroen? o vaar se licken jou al.
Ba neus/ o mannetje nuug/
Sy klimmen jou al by de rug/
Sy byten jou puysten as buysten/
En gaten as halfvaten.
CAPIT. Wat let u stucke boefs/ wat drijfdy noch de spot
Met de doot van een Prins? gaat wech vervloeckte sot/
Of ick sal u terstont de boose keel afsnijen.
LECKER. Dat gat en boorje niet/ 'kmach dat peutren niet lijen.
De keel of? ja wat haast: snijen? ick schey'er uyt:
Sny gy jou buyck vol/ en laat my mijn hiele huyt.

Lecker treckt zijn Meester an een sy.

O watte duyvel baas? nou is het ommekomen.
Och had'jer geen van bey het leven doch benomen/
So waar ick sonder vrees van vangenhuys/ of gevaar
Voor pijnbanck of voor doot/ want dese man seyt waar.
Ascagnes als hy starf die heeftet mijn gesworen/
Als dat hy was een Prins gewonnen en geboren/
In 't rijcke vande Pool/ daarom mijn meester gaat/
En vraacht wat meer beschepts van hem en van zijn staat.
CARP. En maackt geen swarichepdt mijn heer om te vertrecken
V last/ en wien u stuurt: ick sal u dan ontdecken
De oorsaack van zijn doot en d'uytvoerders van dien.
CAPIT. De Palatijnsche Prins van Walachijen wien
Wiens Heer en Vader is de hals-heer der heerdijen
Van 't vlacke platte lant en 't huys van Peshanijen,

Dien

Dien gaf mijn volle macht te soecken dien beroemd'
En hooch verheven heldt/ die ghy Ascagnes noemt:
Om hem in aller yl de tydinge te dragen/
Hoe dat Vladislaus de Coninck is verslagen/
(Die hem gebannen heeft) alsso hy op een tocht
Van't Turcxsche leger is beklipt en omgebrocht.
En om de sekerheyt des lants niet te verliesen/
Zijn't de Keurvorsten eens/ een ander hooft te kiesen/
En hebben t'saam beraamt/ waar/ en wanneer/ en hoe
De kiesing sou geschien/daar is de Paltz na toe/
Al waar twee duysent man te paarde hem geleyden/
En ter bestemder plaats zijn wederkomst verbeyden.
Daar wil ick nu na heen/ haar sal te wreken staan
De schrickelijcke moort aan haren Prins begaan.

BARON. Maar isset so mijn Heer? Car. 'tis seker als mijn ziele/
Of Godt moet mijn zijn rijck niet weygeren te dielen.

BARON. So ist mijn bloetverwant van mijn grootvaders sy/
Die oock van afkomst was vant huys van Walachy.
Maar mits zijn ouste soon het stieren wert bevolen
Van't vaderlijcke goet/ vertrock hy voort naer Polen:
En gaf sich inden dienst des Franschen Coninck wijs/
In't welcke dat hy sterf bekindert/rijck en grijs.
Maar d'afgehouwen boom die bloeyt noch door zijn loten/
Van dees loflijcke stam is mijn persoon gesproten.

CARP. Mijn beenen trilien/ en mijn oude borst die slaat.
Ick weet niet hoe ick ben/ ick sie my gants geen raat.
Ick moet dees vreemdeling een weynich meerder vragen.
Ach! 'tis met my gedaan/ ick mach my wel beklagen.
Ach! ellendiger mensch ter werelt niet en leeft.
Ick biddet u mijn vrunt/ dat ghy mijn antwoort geeft
Op'tgeen dat ick u vraach. Segt wast om scha of schande
Dat hy moest ballingslants so swermen achter lande?

CAPIT. Eer ick't u seggen souw ghy stijven ouden bloet/
Ick sloech u liever met de hamer onder voet.
Vertreckt vervloeckte grijs nu daatelijck uyt mijn oogen/
Want mijn gedult en kan u langer niet gedoogen.
Zijn vader de Palts-graaf spits van beleyt en raat
Die hielt hem so geschickt en dapper in zijn staat/
Dat Koninck Vladislaus en oock de Koninginne
Tot hem en tot zijn soon droech vrundelijcke minne/
In dier manieren/ dat dees Prince op dat pas
De welgesienste van de Poolsche jonckheyt was.
Hy was het! die gewoon de prijsen wan vant steken
En 't rinnen met de Speer: hy was het! die met spreken
En minnelijck gelaat der Vrouwen harten stal/
En dwangse tot zijn liefd': maer meest en boven al
So nam de Koningin in hem so groot behagen
(Vermits de eerbaarheyt) dat sy hem alle dagen

 Ten

Ten Hove riep/ en sprack wel lieffelijck/ maar heus/
Soo dat de suyverheyt de alderminste kneus
Noch quetsinghe en leet: maar siet de felle spinnen
En bittre nijdicheyt der booser menschen sinnen/
Die suyghen haar fenijn daar de voedsame by
En d'alderbeste mensch treckt soetheyts leckerny.
Want een'ge boeve-jacht/ of van zijn valsche vrunden/
Die dese vrijicheyt en vruntschap hem misgunden/
Die deden aan haar man den Coning dit verstaan/
Dat sy haar echt met hem te buyten had ghegaan.
De Coningh/ die voorheen jaloers was op zijn Vrouwe!
Heeft dees beschulding snood voor waarheyt stracx ghehouwe/
En sonder ander proef/ als op zijn slim vermoen
Heeft hy den jonghen Heer door al 't hof soecken doen:
Zijn Vader voort ontboon/ die by ghestaafden eede
Van zijn kint niet een mijt te weten heeft beleden.
Waar op hy heeft terstondt de trompet flucx doen slaan/
En door het gantsche Rijck de wete voort ghedaan/
Wien dat den eedlen Prins souw brenghen om het leven/
Of wien hem brocht zijn hooft dien souw de Coningh gheven
Een heele tonne gouts/ zijn goederen/ en schat/
En 't Casteleynschap dat te vooren hy besat.
Wt dese oorsaack liet hy Vaderlant en vrienden/
En doolden achterlandt/ tot dat hy quam/ en dienden
Alhier in dese Stadt in onbekent ghewaat/
Al waart hem is ghegaan/ recht alst die ghene gaat
Die de vreeslijcke sinuyl Charybdis willen schuwen/
En vallen Schilla wreet bedoven inde kuwen.
Maar zijt versekert vry/dat zijn onschuldich bloet
Den Hemel bidt om wraack/ al is sy lauw te voet/
So sal zijn droeve doot niet blijven ongewroken:
Want ick ga voor het recht de saacke so bestoken/
Dat my de Gouverneur sal komen haast te baat/
En dat de moorders hy niet ongheştraft en laat.

Binnen.

CARP. Hoe dickmaals seyd mijn hert inwendich my te voren/
Dat van soo kleenen volck hy niet en was ghebooren/
Als hy mijn wel beleet. Gaat sadelt 't Spaansche paart/
So rijd ick over al/ tis my wel rijdens waart.
O Aarde scheurt en gaapt/ en slockt mijn leven binnen
V holle inghewant/ want ick sie in mijn sinnen
Dat nu het oordeel Gods een straffe my toeschickt/
Vermits mijn fellheyt/ daar de helle voor verschrickt.
Ick die den vromen Prins doen sterven heb onschuldich/
Mijn dochter van ghelijck/ uyt eer-sucht onverduldich/
Of uyt kleynmoedicheyt: dies werd ick op een tijdt
Mijn lieve kint/ mijn eer/ en al mijn goedren quijt.

Ach! ick gheloof voor vast dat mijn quaat gaat te boven
De geesten langh verbloeckt/ verworpen en verschoven.
Flux brengt mijn paart/ mijn paart. LECK. Wel meester wel ick sal
Maar Heere ick gheloof men eet niet over al:
Daarom soo vind' ick goet dat ghy eerst tijdt an 't eten
En peuselt een dicht lijf: want dit moet ghy wel weten/
Dat wie hem in zijn tijt een weynich doet te goet/
Die het die lust voor uyt als hy toch sterven moet.
En die een uyrtjen soets in 't leven mach ghenieten/
Die sal zijn sterrefdach in 't minste niet verdrieten.

De vierde uytkomst, in 't vijfde deel,

Meester Hans de APTEKER, en de VADER, alleen uyt.

Ick weet niet wat mijn Heer Carpony heeft gedacht
Te doen met dat fenijn daar hy om sont te nacht
Door Leckerbeetje, die geen rust en kan gedoogen.
Mijn jongen met de vaack noch hallif in zijn oogen/
Die heeft hem wel vertast/ en gaf hem juyst twee loot/
Van Mandragora fijn/ die slapen doet als doot.
Het welck my niet en rouwt/ want wie weet tot wat ende
Dat hy 't gebruycken wouw/ 'ten waar dat ick hem kende
Voor degelijck en vroom/ ick souw voor wis vermoen/
Dat hy daar yemant me gesocht had te verdoen.
Ick moet hem vragen eens/ waar toe dat hy 't liet halen.
Hier staat hy al gelaarst/ en doet zijn paart vast salen.
Goe Vader goeden dach/ waar heen dus vroech/ dus snel?
CARP. Ick treck eens op mijn lant/ ick heb nu haast/ vaart wel.
APTEK. Vertoeft een weynichjen/ 'k heb wat met u te slechten.
Wat wouwt ghy doch te nacht met dat slaapkruyt uytrechten
Daar ghy om sont so laat? Carp. Wel hoe? ist geen fenijn?
APTEK. Neen 't Heere/ doch de knecht die eyschten 't wel van mijn/
Maar ick heb mijn versint alwillens om te missen/
Niet uyt onwetenheyt/ gelijck men licht sou gissen.
Want siet het vil mijn in/ houwt mijn ten besten brunt/
Dat ghy yet quaats te doen op yemant hadt gemunt/
So mach het toch geen noot/ al waar 't al ingenomen/
Ick kan de lieden strax wel weder doen bekomen
Met dese bus met salf/ en op dat ghy 't gelooft/
So strijckt haar met dit smeer in 't slapen van haar hooft/
Sy sullen voort opstaan/ 'tsy beesten of 'tsy menschen.
CARP. Ick schonck u al het geen dat ghy van mijn souwt wenschen/
Al waar 't mijn halve goet/ al wasset ooc noch meer/
Kont ghy mijn dese twee in 't leven brengen weer.
APTEK. 't Waar jammer en 't waar scha dat dese jongelingen
So vroech en voor haar tijdt de snelle doot ontfingen:
Siet daar me ick begin eerst aan u kint terstont.
CARP. O wonder overgroot! mijn dochter wert gesont/

En staat op van de doot/ dies moet ick Heer u loven/
Van doch u groote kracht gaat ver mijn danck te boven.

Vijfde handeling in 't vijfde deel.

LUCELLE. de VADER. APTEKER. ASCAGNES.
CAPITEYN.

O Hemel suldy staach inbinden tegens mijn?
Mijn dwingen weer te sien 't licht van de sonneschijn?
Och spdy niet vernoecht met wreedelijck te schenden
En schepden ons jonst door een mistroostich enden?
Wildy noch andermaal in d'ander werrelt my
My rucken van mijns Liefs seer lieve lieve sy?
O Heylige Godtheyt? bewoonders des besonden
En Iupyter-rijcken throons/ ach! siet op mijn geschonden
En afgescheurde helft des ziels/ van die hier leyt/
Anschouwt mijn droeve druck doch met medoogentheyt.
Ach spdy wel so wreet/ dat ghy een schamele Vrouwe
In een gedurich leet en lijden steets wilt houwe/
Alleen om datse mint? neen neen/ dat denck ick niet/
En sekerlijck mijn jonst is suyverlijck geschiet
Aan mijn getroude man/ u bid' ick nu met knielen
Dat ick hem volgen mach by d'uytgelesen zielen
Aan de vergetel-beeck/ daar hy de mijn bedroeft
Met groot verlangen sit weemoedelijck en toeft.
Doch so gh'uyt lust of nijdt saackt na mijn qualijck varen/
Tot meerder tegenspoet en kundy my niet sparen/
Als dat ick Tortelduyf souw van mijn gape zijn
In stage treurichheyt en endeloose pijn.
Maar so u goetheyt u beweechlijck gaat ter harten/
So kort mijn leven/ end' de grootheyt van mijn smarten.
VADER. Neen neen mijn Dochter neen/ bedaart u/ 'tis geen noot/
Mijn Heer Ascagnes slaapt/ hy is voorwaar niet doot.
LUCELL. Vertreckt/ soo't u belieft/ en laat mijn duldich wachten
't Endt van mijn levens loop en al te luyde klachten.
VADER. Maar hoort ons spreken eens/ wy sullen u dan siet
Verlossen uyt u rouw en pijnelijck verdriet.
LUCELL. Indien u woorden zijn als Basiliskus oogen/
Die 't aansien van de mensch niet konnen wel gedoogen/
Maar doen hem sterven straex/ so hoor ick u met lust;
Vermoortmen/ brengtmen om/ so krijcht mijn ziele rust.
APTEK. De seeckre schijn zijns doots sal haar 'tgeloof beletten/
Tot dat ick met mijn kunst daar tegen my versetten.
Siet hoe hy sich verroert/ en in den pl verrijst.
A.SCAG. Ick bidt u dat ghy my so veel heusheyts bewijst/
Dat ghy my schoone ziel my toelaat te ontdecken
't Verborgenst van mijn hart/ ay hoortet mijn vertrecken/

Eer ick te grave daar gelieftet u mijn Heer
Aan my onwaardige te gunnen dese eer/
Dat ick mijn waarde Vrouw vertelle door u allen
Mijn afkomst/ staat en landt/ en hoe ick ben vervallen
In dese knechtsche dienst. VAD. Ick bid ootmoedelijck
Mijn Heer den Paltzen soon van 't machtich Poolsche rijck/
Dat ghy dees oude man genadich wilt vergeven
De misdaat die ick heb aan u persoon bedreven.
Ick sondichde/ ick ken't/ doch uyt onwetenheyt/
Maar Heere dits u schult/ dat ghy dus hebt verdrayt
U naam en waardicheyt/ want had ick die geweten/
Ick had mijn tegens u so groflijck niet vergeten.
Dan daar de schijn bedriecht daar oordeelt men verkeert/
En sonder dat mijn Heer ick had u gefesteert/
Gelijck ghy waardich waart int eten/ gaen/ en leggen
ASCAG. Wel hoe? hoe kendy mijn? of hebdy't hooren seggen?
VADER. Stracx quam hier inder yl den reysiger gerost/
Te weten die de Paltz hout voor zijn eygen post/
Welck brieven van belang te brengen was bevolen
Aan u/ en dat ghy nu moet keeren weer na Polen,
Dat Koren-rijcke Rijck/ u lieve Vaderlant/
Want de Koning is doot/ en leydt nu al in 't sant/
Die u gebannen heeft (so hy vertrock) onschuldich:
Doch mits dat hy u sach: hy raasden onverduldich/
Door dien hy niet en kon strooben dat ghy sliept/
Maar hielt u vast voor doot/ hy baarden en hy riep/
Dat ick mijn kint en u so wreet als ongenadich
Met schadelijck fenijn vergeven hadt moortdadich.
Hy liep voort na 't Sadthuys/ en klaacht de Heeren daar
De schrickelijcke moort en my als moordenaar
Van u vernaamde Prins/ ick heb geen ander vresen
Als dat hy hier terstont met al 'tgerecht sal wesen/
En met de Gouverneur. CAPIT. Ach wat een schelmery!
Ick ben betoovert door haar loose tovery.
Maar dat sy doen haar best om my te doen gelooven
Het geen der niet en is: sy preken voor een dooven.
Men weet wel als de Ziel de holle romp verlaet
Dat sy niet wederom in't koude lichaam gaat.
Want niemant en vermach te rugge weer doen varen
De schuytevoerder van de helsche water-baren.
Eneas die zijn vaar droech uyt de Troysche brant/
En kan Anchises hier niet schicken weer ter hant/
Noch Orpheus kan de vloet des afgronts so niet dwingen/
Dat hy zijn vrou krijcht weer: hoewel hy alle dingen
Beweechden door zijn Liers leer-lieffelijck gelupt.
Wie eens ter sielen vaart/ en komter niet weer uyt.
Hoe souw mijn Heer de Prins dan weder zijn verresen?
Misschien door swarte kunst en Duyvels te belesen/

So heeft dien ouden dwaas een boose geest verweckt/
Die schijnend in hem leeft/ en valslijck in hem spreckt:
Op dat hy souw alſo verſuſſen en verſachten
De ſtrengicheden van mijn ſuchten en mijn klachten.
Neen neen falſaris/ neen: ſiet hier de Gouverneur
Met al zijn lijf-wacht / en de ſtoepjes noch by heur/
Die ſullen u terſtont vaſt knevelen en knellen/
Gebonden en geboept den Hencker ſtracx beſtellen.
Dus denckt niet anders dan als op u ſonden ſwaar/
Want daatlijck ſalmen u doen ſterven openbaar.

De Prins van POSNANIEN, hier voor genaemt ASCAGNES.

Weet ghy niet Capiteyn Baſtruld' dat de ziel-looſe
Lichamen/ die ghy ſeght vervult te zijn met booſe
En ſwarte geeſten verruweloos en vol pijn/
En lacchen nimmermeer? daar tegen ſiedy mijn
Geblooſt en wel gedaan van weſen en van wangen.
Gelooft dan 'tgeen ghy ſiet/ en doet my voorts ontfangen
Mijns Vaders brieven met volkome beſchept.
Hier lees ick/ Lief/ God lof; in aller eewichept/
Hoe dat van ongeluck en ramp wy zijn ontbonden
En dat mijn Vader heeft om mijn te haal geſonden.
'tIs noodich dat ghy u opruſt en toeberept
Om nu met my te gaan/ doch met eerbiedichept
Vraech ick of't u gelieft/ mijn overwaarde vrouwe.

LVCEL. Dies ben ick o mijn Prins grootlijcx in u gehouwe
Van ſo veel eers als ghy my heuſchelijck aenbiedt:
Hemel-gewenſter ſaack en macher komen niet/
Iſt dat ick in u doot u wilde niet begeven
Het ſal my luſten meer met u in vreught te leven.
Maar u ſal voegen beſt een vrouw wel opgevoet/
Groot van aanſien/ en ſtaat/ en u gelijck in goet:
Die ick nedrige dienſt ſal toonen al mijn dagen/
Het ſy oock waar ghy zijt/ ſo ick u mach behagen.

PR. ASCAG. So waar ick lieve helft wel dorper van gemoet/
Indien ick u verliet om 't werelts wanckel goet/
En ſtelden dreuts ter ſy d'oprechte vruntlijckheden
En ſuyvere jonſten van noch giſteren verleden/
Als ick knecht zijnde/ ghy o aldermaachden ſon/
Mijn verkooſt/ en verliet den edelen Baron,
Ick ſal om uwent wil mijn woort ſtantvaſtich houwe/
En weygren/ mocht ick ſchoon/ de Coninglijckſte vrouwe/
En vollegen den wech dien ghy mijn hebt gebaant
Door u genegenthept / en op dat ghy niet waant
Als dat ick met u deun/ ſo gaan ick u beſweeren
Voor u maaghſchap en bloet/ en voor dees vrome Heeren/

Voor

Voor wien ick hier getuygh/ dat ick de oude trouw
Voor bondich en voor vast en noch van waarden houw/
En hoopse noch daar by mijn vader te doen kennen
Voor heylich en voor goet/ als wy in't lantschap bennen.
'Tsal dan voor u vertreck/ u zijn een noodich werck

VADER. Dat ghy den anderen trouwt in Margrieten Kerck
Met een staatlijcke sleep van voorbarighe lieden/
Op dat u bruyloftvreucht so blijdlijck mach gheschieden/
Als wel u beyden groot de droefheyt is geweest.
Ick souw u altesaam hartgrondich noon te feest/
Maar mits mijn groot geslacht van vrienden my beletten/
Dus neemt dit dan voor lief/ want ick mach u niet setten.

LECKER.

Mannen men miester het jou drie tonnen biers besproken/
En ick sel jou alle geusegaer beschaffen en bekoken/
Jou Baal-sach een hiel schaep/ en jou Pieter proper een half lam/
En jou Kees klups wat schaepsvoetjes/ en jou dicke Melis een ham
Met negen schoone pekelhartingen/ en seven soute varsche Mackerielen.

IAN. Ick ben gien frap eter: Ick houw't al met halven en hielen.
Het eten lieve man dats my nou alle daan/
Ick wodder niet eens een voetstap om buyten gaan.
Een goe toogh/ moer/ liechter niet om/ als ick 'smargens so wat peusel/
En daar een paar vaan Delfs bier toe/ liefste dan groep ick wel een hangt dick reusel.
Daar achter de waach inde kelders rekent men geen quaat gelach/
Ick giet altemets een reys/ en so blijf men keel so fix assen bierslach.
Ick moetse toch doorspoelen van de stien/ kalck en stof.

LECKER. Ja neen neef niemant wort vet of grof/ of hy weet waar of
Gaat heen ghy soet slocker/ gaat heen ghy buyckje vol zielen/
Men sousen dicke darmen om het smier wel schielen
Komt hier mager-heyn/ lang-neus/ dicklip/ en gy hang-lijf/
Gy sel onger jou vieren kluyven een kleyn groot swart wit kort lang wijf
Ick salje dat koken upten eeckje/ want een botterjen is te vet.
En gy slockspeck bint wel te vreen/ denck ick/ as gy een kabeljau het.
Hier gy Hoorensche wortelen en gy Kouwaensche kammen/
Kom jou bespreeck ick wat varckens ooren en wat osse-mammen.
Wel Dirckje drol komt by den back/ hoe blijf gy so after of staan?
Komt an mijn groote maat/ wy sullen tavont geweldich grof gaan.
Met Goossen/ met Floris/ met Jochem/ met Melis en met Frans
Dit is by gut gien kijerenspul daar gaan ouwe hoeren aende dans.
Hoe? ist heerschip alle wech? wel hoe sel dat tieren?
Nochtans hy eet so gaern hanekammen/ poddestoelen en ramsnieren/
En Papegays tongetjes/ en de stuyt van een goe phasaan/
En de gayle manlijckheyt van een groote kalckoensche haan.
Maar gy Jan after-lam / gy pleeght wel een goet smuller te wesen/
Hoe vaart? souje nou oock voor een deel kappoenen vresen?
Wat heb gy een man eweest in jou tijt/ gy en e noy?
Wat Harmen ladje-koken die schiet noch altemets wat in zijn roy.

Hy is een man as speck/ Hy weet die Overtoonner boeren
Asse maar vis schaffen te besuckt elemens te loeren.
Gy Jan neef gy meucht een man prijsen die hem op den dranck verstaat/
Maar seker een goet eter en is oock voor al niet quaat
En waarachtich onse stadt en is gien hoyschuur / s' is so niet uyt e sturven
Of men vintse noch wel die een hiele harst allien opschillen durven.
O 't eten is een fray ding! tis een treffelijcken kunst!
Het staat so wel an een tafel dat men wat eet voor de qua gunst/
Al sien't sommige karige sparige luy niet garen/
Ick sie nochtans datter veel menschen wel of varen.
Tis loflijck/ 'tis hoflijck/ 'tis groflijck/ datmen wat te stuwen weet
Dan 'tis prijslijck/ 'tis wijslijck/ 'tis afgrijsselijck dat men gulsich eet/
Al hetmen onse gierige pete griet lest so ongnaertich verweten/
Heer seyse Leckerbeetje, gy souwt een mensch de ooren wel van 't hooft eten
Kynt seyse koken kost: ast is/seyd' ick so petegriet/
Het best is de beste koop/ wat niet en kost seyd' ick/ dat deucht niet.

IAN. Mijn keel smacht van dorst/ men souw hier 't vleys wel gaar braan / en niet droopen
Wilje me/ so gaat mee/ of ick sel al mijn best na de keucken loopen.

LECKER. Hola gy meuge-veul! waar heen? wel hep wilje so deur?
Nou fraytjes schickje after men kaar/nou mannen datsje veur/
Gaat nou een reys op jou safst/ nou en reys op jou harsten.
Gans lijden nou willen wy drincken en eten / al souwer een Darm barsten.

IAN. Ick sel by ghet suppen en swelghen dat men buyck as een trom gheschoren staat/
Want 'tis beter datter een darm barst/ dan dat de dronck verloren gaat.
Nu hoort/ ghy Heeren hoort: Heeft jou dit spel verheucht/
Beweecht/ of wel gesmaeckt? bewijset ons met vreucht.
Met hant-geklap verblijt/ en doet mijn alle na:
En soo't u wel behaacht/ so roept eenstemmich Ja?

Overgeset en grijmt door

G. A. BREDERO.

't Kan Verkeeren.